



AASTAST 1925

HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUM

JUUNI 2019

MILANG

SEIKLE JA RAHUTU HING

Olen alati teadnud, et peale kooli tahan minna laia maailma, seda näha ja avastada. Käia palverännakul, olla vabatahtlik kaugel maal, töötada eksootilises riigis, surfata, õppida ennast tundma ja hispaania keeles rääkima - ühesõnaga seigelda mööda maailma ringi. See mõte on minuga püsinud juba põhikoolist peale. Nüüd pole see aeg enam mägede taga ja jäänud on kõigest viimane aasta. Nüüd võite küsida, et Miks siis?”, Miks sa ei taha minna kohe ülikooli, nii on sulle endale lihtsam”, Elu on nii pikk, jõuad veel reisida”, „Enne omanda haridus ja siis mine”. Vastus on lihtne - ma ei tea - lihtsalt on tunne, et pean. Võimalik, et olen naiivne ja ei taha oma unistustest loobuda, aga miski mu sees teab, et peab minema. See “miski” tahab näha teistsugust elu, mida siia jäädes ja ülikooli minnes ei näe. Tahan aega, et mõelda, mida edasi teha, kelleks saada, mida õp-

pima minna. Tahan iseendaga ise hakkama saada ja kõige parem kool pidavat olema siiski mitte Treffner, vaid elukool. Tunnen, et pean veel otsima oma kohta päikese all, mitte üldsegi välistades, et mu otsingud toovad mu tagasi kodumaale, aga seda kõike saabki teada ainult ise proovides. Tahan ka õppida, ja veel kuidas, see on ka põhjus, miks on mul soov siiski minna kaugele ennast otsima. Ma lähen ülikooli, see on kindel, aga alles siis, kui tean, mida tahan selles elus saavutada. Seesama rahutu hing, kes tahab kogu aeg kuhugile edasi liikuda, viis mind ka ühel mai reedesel varahommikul Tartu-Tallinna rongile. Koolikott seljas, raamat näpus, ilma igasuguse plaanita sõitsingi juba pealinna poole. Esimene peatus oli vanalinn, kus ma ostsin oma lemmiku Karu Talu Šokolaadist koogitüki, võtsin kohvi ja alustasin oma jalutuskäiku. Ainult mina ja minu

mõtted. Endalegi märkamatult liitusin Vanalinna ekskursiooniga turistidele, kus kohtusin nii soojade ja toredate välismaalaste ja giididega. Ma käisin nendega kaasas ja mõtlesin endamisi, kuidas ma ei teadnud selliseid fakte ja lugusid meie oma Tallinna kohta. Sisustasin oma päeva nii ära, et pidin lausa jooksmas viimasele rongile. Rongis veel mõtlesin, et mis imeline päev see oli, nii õnneliku ja vabana polnud ma ennast ammu tundnud. Võimalik, et see ongi põhjus, miks selliseid seiklusi tuleb ette võtta - mida spontaansemad, seda paremad. Nii palju kohti ja asju oleks avastamata, kui keegi oleks otsustanud siiski oma mugavustsooni jääda. Puhake, lugege, minge oma mugavustsoonist välja, proovige midagi uut, seigelge ning näeme juba järgmisel õppeaastal.

Ilusat suve!

HUGO KIIDAB:

Kuldmedaliste ja kiitusega klassi lõpetanud õpilasi

MAURUS LAIDAB:

Rattajuhte, kes otsustasid teha ehitustellingutest uued jalgrattahoidjad

ÕNNITLEME:

Andre Pettai	02.07
Karin Soodla	02.07
Ave Rikas	14.07
Toomas Jürgenstein	23.07
Helgi Pähno	23.07
Ülle Keerberg	26.07
Aare Ristikivi	30.07
Ketlin Taidre	14.09
Trine Uusen	19.09
Aino Saar	23.09

ANDREA JAGUR
peatoimetaja

VABADUSSÕJAS HUKKUNUD ÕPILASTE MÄLESTUSEKS

ELO SAAL

25. aprillil 2019 möödus 100 aastat Treffneri vilistlase Johannes Luiga hukkumisest vabadussõjas Sänna lahingus. Johannes Luiga oli sõtta minnes kõigest 14-aastane. Treffneri kool mälestas Luigat ja kõiki teisi vabadussõjas langenud õppursõdureid üle terve Lõuna-Eesti kirkikukellade helistamisega. Kelli helistasid treffneristid, vilistlased ja õpetajad ise. Täname ja mäletame!

NÕO - Maarja Leedjärv (12.e) ja Tomas Iian Dunderdale (10.c)
KAMBJA - Eliis Grigor (10.c) ja Mariel Pungar (10.e)
VÕRU - Maryleen Karise (10.c), Kristjan Kesselmann ja Talis Timmi (10.e)
URVASTE - Hipp Saar (11.d)
OTEPÄÄ - Kerstin Ojavee (11.b), Elisabeth Prants (11.d), Susann Vahrušev (10.e)
PÕLTSAMAA - Ergas-Ever Kask (11.b)
KOLGA-JAANI - Anni Varjo (11.d)
HELME - Fiona Kaldmaa ja Mialiis Laanisto (10.e)
RÕUGE-SÄNNA - Kristin Valge (11.c)
PÕLVA - Renar Kihho (12.d), Sade Liis Nelke (11.b)
RÄPINA - Anna-Leena Rämson (11.c), Märten Kala (10.c)
VILJANDI Jaani ja Pauluse kogudus - Karolin Kivilaan (12.a), Katre Krit Sallum (12.e)
PUHJA - Hanna-Maria Kukkk (12.a)
VASTSELIINA - Hanna Moor (12.b), Liis Hääl (12.d)
ELVA - Hanna Paalmäe (10.b), Madli Johanna Veigel (11.c)
PALAMUSE - Ethel Meriel Soodla (10.e)
TARTU Jaani kogudus - Aimar Poom, Rauno Sammel (12.d)
TARTU Pauluse kogudus - Kristjan Luhamets (vilistlane)
TARTU Peetri kogudus - Ott Ojaveer, Aime Punga, Uve Saar
SANGASTE - Tanel Meiel (vilistlane)

Võru Katariina kirik: Treffneristid pidid täpselt kell 15.00 keerama ülemist ketast.



FOTO: TALIS TIMMI

EUROOPA PÄEV

ANNIKA ARRAK

Tänavu möödus 1. mail viisteist aastat Eesti Euroopa Liiduga liitumisest. Selle tähistamiseks korraldasid üheistkümnenda klassi õpilased Euroscola konkursi raames meeldejäáva HTG Euroopa päeva ja võitsid ühena neljast koolist Eestis reisi Prantsusmaale Strasbourgi Europarlament. Igale päeval osalenule tundub võit ilmselt loomulik - president Kersti Kaljulaidi külaskäik ja kohtumine õpilastega ning terve päev kestnud hästi planeeritud tegevused tegid üritusest kindlasti ühe aegade parima. Seinul katsid informatiivsed plakatid, millest mõned lubasid ka õpilastel midagi lisada - Euroopa Liidu ajalugu kattis tervet infotahvli valvelaua juures ning aatriumis paiknev Euroopa kaart kattus kiiresti lemmikkohti tähistavate kleepsudega. Euroopa päev pakkus väga hea võimaluse tutvuda EL-iga ning andis ka kogemuse ürituse korraldamisest. Kõige rohkem jäi meelde kindlasti presidendi kõne, mille vastukaja oli väga positiivne. Soovime korraldajatele uusi õnnestumisi ning jääme reisimuljeid ootama!

TOIMETUS

Annika Arrak
Anette-Helena Endrekson-Hendriksman
Helene Maria Kikas
Karmen Kukkk
Rachel Kõllo
Markus Laanoja
Kertu Liisa Lepik
Kirke Maria Lepik
Elo Saal
Liisbet Teema

JUHENDAJA

Age Salo

PEATOIMETAJA

Andrea Jagur

KEELETOIMETUS

Kadri Jõul
Grethen Saar

KAANEPILT

Erik Hõim

KÜLJENDUS

Anette Habanen
Ela Lõhmus
Olaf Tamm
Liisa Tamm

FOTOGRAAFID

Elisabeth Prants

MIS TEGI HUVITAVAKS MU KOOLIAEGA?

PRIIDU BEIER

Sündinud olen ma Tartu sünnitus-
majas Toomel, kuid elasin esimesed
eluaastad Palamusel ja Jõgeval. Ko-
dus kasvas mind vanaema, seepä-
rastolen vabadust hindava iseloo-
muga. Lasteaeda on mind püütud
panna, kuid tulin sealt peale üht
päeva meeletu nutuga ära. Päe-
val magamine ja karjas tegutsemi-
ne tundus mulle nõmedana. Kooli
läksin ka suure sundimisega, sest
ei saanud enam koolikohustusest
kõrvale hiilida. Hakkasin juba ka-
heksaastaseks saama. Olin aasta
aega istunud raske jalaluumurruga
haiglas ja hiljem kipsis kodus voo-
dis aega mööda saatnud. Ilmselt
olin arengus teistest lastest maha-
jäänud. Lugeda ja kirjutada ma ei
osanud, kuigi püüti õpetada. Seni

olid isa ja vanaema mulle raama-
tuid ette lugenud. Koolis sain kohe
lugemise selgeks ja algas tohutu lu-
gemismaania. Erilised maiuspalad
olid paksud ajaloolised romaanid
nagu Lo Guan Tšungi „Kolmeva-
litsus” kahes köites pea 1700 lehe-
külge. Olen ta algkoolis kolm korda

“

Päeval magamine
ja karjas tegutsemine
tundus mulle
nõmedana.

läbi lugenud ja tohutu vaimustu-
sega. Ka Vjatšeslav Šiškovi „Jemel-
jan Pugatšov” (kahes köites ja 1550
lehekülge) on mul vähemalt kaks

korda läbi loetud. Üks on 3. saj.
p.Kr. Hiina võimuvõitlustest ja sõ-
dadest, teine 18. saj. Venemaa mäs-
sudest. Ka kõik William Shakespe-
are'i kogutud teoste köited sai läbi
loetud. Ka seal oli palju juttu aja-
loost ja armastusest. Minu kooliaeg
viies erinevas Lõuna-Eesti koolis
on möödunud pidevas raamatute
lugemises. Kindlasti olen ma neist
õppinud rohkem kui koolipro-
gramm seda ette nägi.

Nii et soovitan kõigile ajaloolist kir-
jandust. Neist jääb ikka midagi ka-
sulikku meelde ja saab vahel kooli-
tunniski õpetajat üllatada. Ja pole
mõtet karta klassikalist kirjandust.
Just algkooli ja põhikooli ajal on
mulle klassikaline kirjandus kõige
huvitavam tundunud. Kindel vun-
dament on laotud Goethest, Schil-
lerist, Moliere'ist, Cervantesest,
Shakespeare'ist.



KES ON ERICH RICHARD ROSENTAL?

LIISBET TEEMAA

**Erich - juba veidi vanem re-
basekutsikas, kuid igati vah-
va treffnerist, kel jagub alati
energiat ja rõõmu, mida teis-
tega jagada. Naeratus tema
näolt ei kao ka arvestuste nä-
dalal.**

**Kuidas Sa tutvustaksid end
twitteris ehk 140 tähemärgi-
ga?**

Erich Richard, 16, B18.
Sõltuvalt olukorrast intro- või
ekstravert. Numbrid on vahvad, aga
vahel meeldivad sõnad ja noodid
palju rohkem.

Milline on Su hingeloom?

Minu hingeloomaks on laisik - pa-
rajalt aeglane ja vahva tegelane, kes
võib tunduda vägagi passiivne, kuid
ise tegutsedes kõigeiks valmis.

**Miks otsustasid eelmine aas-
ta just Treffneri kasuks?**

Teadsin üsna ammu, et mulle meel-
dib „see numbrite-värk” ja Treffner
tundus selline kool, kus saan olla
mina ise. Meeldejääv vestlus prae-
guse klassijuhataja ning matema-
tikaõpetajaga veenis mind, et Treff-
ner on õige valik.

**Kuidas läks Sinu esimene aas-
ta? Mis oli kõige meeldejäa-
vam?**

Ülisupermegalustlikekstraülivõr-
des! Alates ristimisest, lõpetades
ballikonkursi ja jõulupeoga - tant-
sinud oleme klassiga palju ning see
on kasvatanud meie hiilgava kam-
bavaimu. Nii kurb kui see ka ei

oleks, siis ilmselt 10 aasta pärast ei
mäleta ma enam iga matemaatika-
või füüsikatundi, aga klassiga koos-
veedetud aeg jääb ikkagi alatiseks
meelde.

**Millega Sa raske treffneristi
elu kõrval tegeled?**

Enne Treffnerisse tulekut olin Tam-
me Kooli õpilasesinduse president
ning nende ÕE käekäigul hoian
endiselt silma peal. Reisimine on
mind viinud väga eripalgelistesse
paikadesse ning maailma teiste kul-
tuuride nägemine on ka üks minu
meelistegevusi. Viljandi folgi külas-
tamine on samuti traditsioon, sel
aastal lähen juba 18ndat korda - tä-
nama peab mu vanemaid, kes viisid
oma kahlenädalase poja folkmuusi-
kat kuulama. Lisaks õpin muusika-
koolis ning tantsin Tantsutuldades.
Vaba aega ei jäägi ja ega tööpäevadel
enne kella 20.00 koju ei jõua. Näda-
lavahetused on mul alati tegusad,

muidugi on kunstiajaloo õppimine
samuti üks suur hobi.

**Mis võiks Sinu meelest olla
uus Treffneri sümbol?**

Avatud valge raamat, mis sümboli-
seeriks just individuaalselt tehtud
töö mahtu. Kui sinna lisada ka üks
veetilk, võib see meenutada nii pisa-
raid kui ka higi, mida pikkade päe-
vade jooksul valatakse. Mõni õpetaja
Reemanni tsitaat võiks ka siiski suu-
rema publikuni jõuda, kasvõi logo
all.

**Kui Sa saaksid leiutada uue
super-puuvilja, milline see
oleks?**

Kofeiini-mango. Kui kohvitopside-
ga koolis ringi käia ei või, siis tuleb
meeli ergutada suhkruga. Ühe man-
go söömine annaks terveks arves-
tuste nädalaks energiat ning kao-
taks alateadvusest magamata jäänud
unetunnid.



Erich oma naturaalses keskkonnas.

FOTO: ERAKOGU



FOTO: GERLI PAJU

KÄRT TAMBET – PÄRIMUSMUUSIK VILJANDIMAA METSADE VAHELT



KARMEN KUKK

Kui keskmine abiturient muutseb kevaditi riigieksamite pärast, siis Kärt Tambeti (12.e) tegemistes on see vaid väike osa. Rääkisime Kärdis, kes lõpetab hetkel ka H.

Elleri nimelise Tartu Muusikakooli pärimusmuusika osakonda, nii esinemistest, reisimisest kui ka loodusest, kust ta kiire elutempoga hakkama saamiseks jõudu ammutab.

Kuidas jõudsid sa pärimusmuusikani?

Ma olen Viljandist pärit ja mu ema oli kunagi Viljandi pärimusmuusika festivali korraldusmeeskonnas, seega hakkasin juba väiksest peale seal temaga kaasas käima. Algselt oli see lihtsalt see, et said tasuta jäätist ja jääjooki, aga aastatega kasva-

sin selle muusikaga üha lähedasemaks. Ühel hetkel hakkas mu vend lõõtspilli mängima ja Eesti ETNO laagrites käima. Nagu ikka teeme mitmeid asju vanemate õdede-vennade eeskujul ja ühel hetkel hakkasin mina temaga sama rada käima. Sealt siis leidsin oma raja üles ning siin ma nüüd olen pärimusmuusikaga.

Miks on pärimus sinu jaoks oluline?

Kui ma alles hakkasin pärimusmuusikaga tegelema, siis oli see pigem mu jaoks lihtsalt folkmuusika. Mulle meeldis see kõla poolest, ma

ei seostanud seda sügavama taustaga. Nüüd olen aga aru saanud, kui oluline on juurte muusika, sest läbi selle saab õppida nii enda kui ka teiste rahvaste traditsioone ja kultuure tundma. Pärimusmuusika on minu jaoks kõige ehtsam muusika oma puhta olemuse tõttu.

Tänu pärimusmuusikaga tegelemisele oled paljude eri rahvaste ja kultuuridega kokku puutunud. Mida on see kõige rohkem õpetanud või näidanud?

Otsene kokkupuude teiste kultuuridega aitab meil mõista ja mõtestada maailma meie ümber. Näiteks eelmisel suvel käisin Bulgaarias mustlaste juures nende muusikat õppimas ja pärast seda on mul mingi sisemine side mustlasrahvaga. Muusika ongi andnud mulle seda, et kuigi olen südames eestlane, siis ma tahan olla osa ka suurest maailmarahvast.

Kuidas sündis Viuväuvau?

Viuväuvau on viulitrio, mis sündis H. Elleri nimelises Tartu Muusikakoolis ja kuhu kuuluvad HTG vilistlane Karoliine-Lisette Kõiv, JPG-s õppiv Marta Külaots ja mina. Meid pandi 2017. aastal koolis kokku ja esialgu oligi see lihtsalt kooliansambel. Pärast Noorte pärimusbändide konkursil käimist kasvasime aga otseselt koolist välja ning sellele järgnesid erinevad pakkumised ja salvestamised. Sel suvel oleme näiteks Seto Folgi põhiprogrammis. Kuigi me enda muusikat ei tee, siis ma arvan, et meid iseloomustab kõige paremini see, et anname muusikale, mida esitame, suuresti oma maigu juurde.

Kas sul on mõni lemmik esinemiskogemus ka?

Jaa! Iga suvi toimub Eesti ETNO laager, kuhu tuleb umbes 100 noort pärimusmuusikut üle maailma. Viimased neli aastat on toimunud

ka laagri järeltuur, kuhu kutsutakse tagasi 8 noort. Minul oli 2017. aastal au olla osa sellest kambast ja anda kontserte üle Eesti. See oli kindlasti üks kõige rikastavamaid kogemusi, sest ma sain lava jagada väga professionaalsete muusikutega, kes samal ajal on mu head sõbrad. Iga kontsert oli täiesti erinev ja samas tohutult mõnusa energiaga. Pärast sellest mullist välja tulemine oli üks kõige raskemaid katsumusi.

Kuidas saada hakkama kahe kooliga korraga?

Vahel ei saagi, kuigi nüüd vist võib öelda, et ma sain. Aga ei tohi liiga palju kõike tahta ning prioriteetid tuleb paika panna. Kui midagi lä-

“

Muusika ongi andnud mulle seda, et kuigi olen südames eestlane, siis ma tahan olla osa ka suurest maailmarahvast.

“

Kui midagi läheb halvasti, siis ei tohi sellesse kinni jääda, vaid peab suutma edasi liikuda.

heb halvasti, siis ei tohi sellesse kinni jääda, vaid peab suutma edasi liikuda. Minu jaoks kõige raskem on igal pool vaimselt kohal olla. Kui sa pead olema nii paljudes kohtades, aga suudad ennast kiiresti ümber lülitada, siis see on pool võitu.

Mida on Treffner sulle andnud?

Treffnerist olen saanud kõige paremas mõttes kriitikameele ning ma suudan avaldada oma arvamust, mis mul enne täielikult puudus. Näiteks analüüsida kuulnud-nähtud kontserte või teatritükke ning samuti ka arutleda mõne artikli või lihtsalt elulise teema üle. Ma suudan vaadata asju rohkem kõrvalt-vaataja pilguga ja anda mingil mää-

Trio Viuväuvau.



FOTO: MERILIN MANDEL

ral oma hinnangu. Minu arvates on elus väga tähtis, et oleks oma arvamus ning seda on kindlasti Treffner mulle andnud.

Kuidas vähendad stressi?

Tavaliselt ma lähen koju, mis asub Viljandimaal Karksi metsade vahel. Stress tekib mul siis, kui võtan iga pisemagi asja endasse, aga seal looduses olles hakkad kõike teise pilguga vaatama. Saad aru, kui suur kõik on ning et ei tasu väikeste detailide pärast pead valutada. Samuti käin maasaunas ja suhtlen oma vanavanematega, kellel on väga palju tarkusi edasi anda.

Mida sa kodust eemal olles kõige rohkem igatsed?

Vabadust. Mu vanavanemad elavad minu kodust umbes 500 meetri kaugusel ja kahe majapidamise vahele jäävad ainult põllud ja metsik avarus. Lisaks füüsilisele vabadusele tunnen ma aga ka vaimset vabadust, sest kodus suudan koraks kõigest lahti lasta. Kui ma pole pikka aega sinna jõudnud, siis tekib mul kohe mingi tõrge ette. Ma ei suuda linnas olles täielikult vaba olla, mu iha vabaduse järele on ilmselt liiga suur.

“

Ma ei suuda linnas olles täielikult vaba olla, mu iha vabaduse järele on ilmselt liiga suur.

Sul on kodus ka lambad. Räägi neist.

Mu vanemad võtsid lambad mõned aastad tagasi ja esialgu oli see väike 25-pealine kamp. Ühel hetkel liht-



FOTO: MERILIN MANDEL

Trio Viuväuvau.

salt tuli uudis, et lapsed, me võtame nüüd lambad, varasemast seost meil nendega ei olnud. Üks põhjus oli ka ilmselt see, et mu väike õde saab nüüd kasvada maakeskkonnas ning tema praktilised teadmised on seetõttu lausa muljetavaldavad. Hetkel on meil lambaid 200 ringis, sest kevadel oli just poegimisaeg. Keeruliseks teeb asja see, et see ei ole mu vanemate põhitöökoht ning meil ei ole ka palgatud lisatööjõudu. Hiljuti olin oma noorema õega kahekesi kodus, kui ühel lambal hakkas äärmiselt raske poegimine ning pidin talle otsest sünnitusabi andma. Olin seda varem kor-

ra teinud, aga enamasti olin kõrvalt oma ema ainult jälginud. See oli hästi vaevarikas protsess, sest pead suutma valudes lammast taltsutada ja samal ajal püüda teda rahustada. Õnneks lõppes kõik õnnelikult, suutsime päästa nii ema kui ka talle. See oli kindlasti mu kõige karmim kogemus lammastega, aga samas sain aru, et veterinaaria on kindlasti midagi, mis mind huvitab.

Mis su tulevikuplaanid on?

Esialgu ma tahan kahtlemata muusikaga tegeleda, sest kui ma selle nüüd korraks kõrvale jätaks, siis

tagasi pöörduda oleks väga raske. Kuhu ma täpselt edasi õppima lähen, selgub lähikuude jooksul. Aga kindlasti tahan tulevikus midagi täiesti teistmoodi teha. Muusika nõuab kogu aeg nii palju loomingut ning see on päris kurnav. Vahepeal ei taha luua, vahepeal tahaks lihtsalt oma teadmisi kasutada ning nendest lähtuda.

Mida sa oma vähese vaba aja- ga ette võtad?

Selle kolme aasta jooksul on seda tekkinud äärmiselt vähe, aga kui mul tekib näiteks pooleteistnädalane paus, mil ma ei pea kuskil konkreetselt olema, siis ma alati broneerin selleks ajaks mõne reisi. Ma juba tean, et mul tuleb tihe suvi, sest olen lubanud ennast lastelaagritesse juhendama ja festivalidele esinema, aga kõik vabad augud olen planeerinud reisimiseks. Esimesena lähen Budapesti, et ennast kursisi viia Ungari muusikaga, mis mulle tohutult meeldib. Augustis on plaan minna Sloveeniasse üht festivali korraldama ja sealt otse edasi Bulgaariasse, et veel kohaliku muusikaga tutvuda.

Mis on su lemmikkohad, kus oled käinud? Unistuste reisi- sihtkoht?

Üks koht on kindlasti Budapest, mis tekitas kohe sellise tunde, et tahan olla seal pikemalt. Teine linn, mis samamoodi on minus mingit kirge tekitanud, on Barcelona, sest seal on hästi suur rahvaste ja kultuuride kohtumine. Viis aastat tagasi aga käisime perega Ahvenamaal ja see oli ka tohutult mõnus kogemus. Kogegin Skandinaavia kultuuri ja romantikat oma parimas mõttes. Väga pikalt olen tahtnud Lõuna-Ameerikasse minna ja Brasiiliasse aasta lõpus ma ka lähen. Võitsin stipendiumi “Minu unistuste ETHNO” ning nüüd lähen aastavahetuseks Brasiiliasse ETNO laagrisse. Üks ameeriklane annetas nii

palju raha, et 100 inimest üle maailma, nende seas viis eestlast, saavad minna omalt poolt valitud laagrisse. Kandideerisin ja nüüd on see aasta veel üks reis ees.

Kultuurisoovitusi?

Mu viimase aja lemmikbänd on Balkan Beat Box. Hetkel on väga populaarne pärimuse sidumine tänapäevaga, seda teen natukene ka mina, ja ka Balkan Beat Box on leidnud väga hea viisi selleks. Ma ei ole mitte kunagi olnud sellise “tümpsuse” kuulaja, aga mul on viimasel ajal tohutu balkani muusika vaimustus. Balkan Beat Box on need kaks aga seganud ja väga kvaliteetselt. Ükskõik, mis žanr võib hea olla, kui seda on tehtud kvaliteetselt. Samuti soovitan ka kõiki Eesti folk-festivale (nt Seto, Viljandi, Viru Folk). Festivalidel käimine on üks minu lemmiktegevusi, sealt saab nii suvetunde kui ka kontsertelamuse. Üleüldse on väga mõnus olla pikemalt aega selles keskkonnas, mitte et käid ühel kontserdil ja siis lähed koju.

Millest sa unistad?

Mul on natukene ikka see klassikaline variant: kõigepealt reisin, elan

kuskil suurlinnas, võib-olla isegi välismaal, ja siis lõpuks kolin maale. Aastate jooksul olen aru saanud, et maal elamine sümpatiseerib mulle ikkagi palju rohkem. Minu jaoks on üleüldse linnastumine hästi kurb - näha, kuidas väikestest külapoodidest, mis tegutsesid kogu su lapsepõlve, on järel ainult lagunenud majad ja kuidas maapiirkondades ei ole enam absoluutselt noori. Ma ise tahaks kaasa aidata sellele, et kõik ei linnastuks. Muusikat tehes tahaks

“

Muusikat tehes tahaks ma avastada mingi oma võtme ning pakkuda inimestele midagi uut.

ma avastada mingi oma võtme ning pakkuda inimestele midagi uut. Muusika tegemine tähendab minu jaoks emotsioonide jagamist ning neid ma tahaks kuulajates kindlasti tekitada.



FOTO: GERLI PAJU

JÄÄTISED VÕISTLUSTULLE!

ANDREA JAGUR

Päike paistab, väljas on pea 30 kraadi, rannahooaeg on avatud ja sellega ühtlasi kuulutame avatuks ka jäätisehooaja.

Suvel tundub päevgi ilma jäätise söömiseta raske katsumusena. Välja on kujunenud juba ammused lemmikud, kuid iga suvi avastatakse taas, kui palju jäätiseid tegelikult vajavad veel maitsmist. Seega otsustasime korraldada Kihnus viie jäätise lahingu, et saada teada parim jäätis 2019 aasta suveks ja sellega lühendada poes kuluvat aega jäätiste valikuks. Hindamine toimub 4 valvsa kohtuniku abil.



Balbiino Raks iirisega jäätis suhkruvahvlis (73g)

Hind: 0.71 €

Energiat: 234kcal / 985 kJ - 100g kohta

1. Juba Hensugusta reklaamis on näha, et see jäätis on ebanormaalselt väike. Visuaalse vaatluse põhjal selgub, et see on ka tõsi. Lootsin, et kui see nii tilluke on, siis selle maitse on erakordne, kuid tuleb välja, et tegemist on hariliku vanillijäätisega, kuhu on täidiseks lisatud iirist.

3/10

2. Üsna magus jäätis, kuid mulle see istub küll. Võib-olla korraga suures koguses ei saaks süüa, hakkab paha. Ostaks ikkagi, kuid pikapeale tüütaks ehk ära.

8/10

3. Hea jäätis, aga vahvel on veel parem. Väga magus suutäis.

7/10

4. Jäätis on väike. Risto andmete järgi maksab see jäätiseautos 2 eurot ja selle eest on seda ikka haledalt vähe. Jäätis ise oli hea - sees oli iirisesousti, päris mõistlikus koguses, ei läinud liiga magusaks. Suhkruvahvel maitstes odavalt.

7,5/10

1. Maitseb nagu veidi halb kohuke. Oleks võinud mingi moos sees olla, näiteks mustika. Samas potentsiaali on.

5/10

2. Tundus huvitav leiutis. Maitse oli väga hea ja tundus jätkuvalt toode. Samas jäätise sisu veidi külmunud ja seetõttu jää maitsega. Pakend halvasti avatav.

7/10 - hea maitse, ostaks

3. Maitseb nagu külmunud lahja kohuke, aga muidu maruhea.

9/10

4. Hea jäätis isegi. Meenutab kohukest, aga selline odavam ja jäätunud. Potentsiaali on. Näitab, et head jäätist saab süüa ka siis, kui raha väga pole.

7/10



Aasa vanilliplombiir kakaoglasuuris (34g)

Hind: 0.57 €

Energiat: 345kcal / 1431 kJ - 100g kohta



Balbiino Classic piparmündi-koore-jäätis šokolaadikreemiga (80g)

Hind: 1.15 €

Energiat: 334kcal / 1394 kJ - 100g kohta

1. Liiga paksu ja pureneva šokolaadikooriga. Peale söömist ei jää suhu jäätisemaitset, vaid šokolaadimaitse, mis ei ole minu poolt tervitatav.

3/10

2. Tundus hea jäätis ja ei maitse poolest ei vedanudki alt. Tõsiselt maitsev - šokolaad on perfektne nagu olema peabki ja piparmünt on väga nauditav. Külma ilmaga sobib ka.

10/10 - ostaks kindlalt

3. Piparmündijäätised on minu lemmikud.

10/10

4. Esmamulje tagajärjel olid ootused kõrged. Jäätis väga hea paksusega - väikest ampu võtta ei saa, aga nii ongi hea. Šokolaadiglasuur oli väga tihke, paragises valjusti, kui hammustada. Sees oli šokolaadisousti meenutav vedelik, mis tegi jäätise veel paremaks. Minu ainuke kriitika sellele on, et piparmündimaitse oleks võinud tugevam olla.

8,5/10

1. Need smuutikesed, mida mina varajasemalt mekinud olen, on kõik väga värsked olnud, kuid sellel jäätisel on värskest asi kaugel. Maitseb kopeetanult.

1/10

2. Tundus hea ja huvitav. Osutus aga täielikuks pettumuseks. Maitsetu, tunda ainult jää maiku. Ei ole väärt ostmist.

3/10 - ei ostaks, ei sööks

3. Hea jäts, täpselt parajalt magus. Õrnad maitseid.

8/10

4. Näeb veidi vastik välja. Maitse selline nagu oleks ahjus banaani nutellaga tehtud ja siis taldrikut enda järel lakutud. Jäin ootama, et tuleks mingi maitse, aga pigem maitstes nagu jahu. Kaks ampu olid enam-vähem talutavad, aga pärast oli vastik. Kuigi see jäätis peaks olema öko ja naturaalne, siis tegelikuses maitstes nagu keemia.

4,5/10



Balbiino šokolaadi banaani smuutike (60g)

Hind: 0.55 €

Energiat: 122kcal / 511 kJ - 100g kohta



Balbiino Classic lagritsatükkidega vaarikaglasuuris (8og)
Hind: 1.15 €*
Energiat: 328kcal / 1373kJ - 100g kohta

1. See on küll halb jäätis. Natuke näeb välja nagu lepatriinu. Ebaühtlase maitsega. Vahepeal normaalne, aga siis tuleb lagritsa maitse jälle esile. Välja ei sülitata, aga pole nauditav.
2/10
2. Lõhn ja välimus olid head. Samas selline maitsekombo ei kõlalnud isuäratavalt. Vaarikaglasuur maitstes hästi, aga lagrits oli soolane ja see rikkus jäätise ära. Täielik turn off.
5/10 - söödav, aga mitte lemmik
3. Üks amps on nauditav.
Esimene amps: 8,5/10
Järgnevad: 5/10
4. Lõhn on hea ja välimus on ka rahuldav, värv on ilus, aga jäätis võiks rohkem pulga keskel olla. Glasuur on ka normaalne, ma ootas küll seda vaarikamaitset, tuli aga hoopis lagritsamaitse. See on see maitse, mis lõpuks suhu jääb, isegi natuke vastik hakkas. Soolased asjad ei kõlba jäätise peale. Lõpuni ei suuda süüa.
3/10 - ainult sellepärast, et glasuur on normaalsem

SUUR TÄNU KARMIDELE KOHTUNIKELE!

Kohtunik 2
Mark-Oskar Arst (E17)
jalgpallur



Kohtunik 4
Erik Hõim (E17)
muusik



Kohtunik 1
Kadri Joala (E17)
kunstnik



Kohtunik 3
Risto Tepper (E17)
jäätiseabi kaubiku autojuht



MILLEKS SELLINE VAEN?

ANETTE-HELENA ENDREKSON-HENDRIKSMAN

2017. aastal tuli mul teha üks olulisemaid otsuseid oma elus. Vähemalt tol hetkel see tundus ülimalt oluline. Nimelt pidin ma otsustama, kuhu tahaksin edasi õppima minna. Valik polnud mul keeruline - teadsin, et just Treffneri humanitaarsuund sobiks mulle ideaalselt. Siis ei kõhklenud ma kordagi! Kuid kui kätte hakkas jõudma ühiskatsete aeg, siis miskipärast kadus see enesekindlus ära.

Tolleks hetkeks olin ma käinud kõikidel avatud uste päevadel ja pean ausalt tunnistama, et muljet avaldasid mulle vaid Treffner ja Härma. Need kaks ei käi vist eriti käsi-käes?! Igatahes langetasin ma oma otsuse põhinedes oma muljetele ja kogemustele, mitte kuulujuttudele - kuigi varem olid just kuulujutud need, mis mõjutasid suuresti minu arvamust koolist.

“Nimelt sain ma teada, et on võimalik teha ka “vale” valik - seda just teiste silmis.

Olin oma valikuga äärmiselt rahul, sest olin otsustanud endale kõige meelepärasema kooli - Miina Härma Gümnaasiumi - kasuks. Ma ei uskunud ega oodanud tol hetkel

seda, et keegi teine võiks minu valikut kritiseerida. Ma eksisin... Nimelt sain ma teada, et on võimalik teha ka “vale” valik - seda just teiste silmis. Kohe, kui ma rääkisin oma otsusest tolleaegsetele klassikaaslastele, siis vajusid nende näod krimpsu ning mulle hakati loengut pidama selle kohta, millest nad ise midagi ei teadnud. Mulle pajatati õuduslugusid sellest, kuidas Härmas on ainult ennast täis õpilased ning mind ei võeta seal omaks. Mõni neist lausa ütles, et paljudele Härmas käivatele õpilastele tagas õppekoha vaid vanemate sotsiaalne staatus. Olgem nüüd ausad ... kas selliseid lugusid ei räägita mitte iga kooli kohta? Kui vanemad on piisavalt kõrgel ametipostil, siis olgu see laps nii rumal kui tahes, ta saab ikka sisse sinna kooli, kuhu ta vanemad tahavad.

See selleks. Pigem tahtsin kirjutada, kuidas üksteise kallal väikesest norimisest ja nokkimisest on liiga kaugele mindud. Enamik tartlasi teab, et aastakümneid kestnud Härma-Treffneri võistluse jooksul on ikka üksteise kulul nalja tehtud. Vahel teevad seda ka mõlema kooli õpetajad. Härma direktor on ka oma kõnes rääkinud, kuidas Treffner saatis oma kõige ulakamad poisid Härmasse ning Härma vastupidi oma vähem kohusetundlikud tütarlapsed Treffnerisse. See oli tingitud sellest, et 1954. aastal muudeti enamus koolid/gümnaasiumid segakoolideks. Kõike seda tuleb muidugi naljaga võtta. Kuid kahjuks olen kohanud inimesi, kes - kasutades sõimusõnu ja isiklikke solvan-

guid, rikkudes teise kooli territooriumi ning selle reegleid - lähivad üle piiri. Milleks see kõik? Kas koht, kus sa oma hariduse omandad, on siis tõesti nii tähtis? On see piisavalt tähtis, et rikkuda suhteid ning muutuda vaenulikuks? Mina isiklikult olen pettunud ja kurb, et sellise teema puhul tihtipeale ei mõisteta piire ning teise solvamise nimel unustatakse omaenda väärrikus. Minul on tegelikult vedanud! Kui olen mingil määral kohanud inimesi, kes lihtsalt jäävadki kitsarinalisteks ning õelateks, siis õnneks puutun ma rohkem kokku nendega, kes mõistavad nalja ning ei kritiseeri teisi koole. Õeldakse, et amet ei riku inimest, kui inimene ei riku ametit, aga hetkel on sobilikum kirjutada, et gümnaasium ei riku inimest, kui tema ei riku gümnaasiumi!

Kokkuvõttes tahaks öelda, et olgem naljadega mõistlikud ning tund-

“Mina isiklikult olen pettunud ja kurb, et sellise teema puhul tihtipeale ei mõisteta piire ning teise solvamise nimel unustatakse omaenda väärrikus.

kem piiri. See on kõigest gümnaasium ja tulevikus ei mängi see, kas oled Härmast või hoopiski Treffnerist, nii suurt rolli kui see, et oleme suutnud jääda inimesteks, kellega on tore koos olla!

ÕPETAJAD, KES JÄÄVAD MEELDE

ELO SAAL
KARMEN KUKK

HELGI PÄHNO keemiaõpetaja Treffneris aastast 2001

Mida mäletate enda keskkooliajast?

Mäletan ühiselamus elamist. Käisin Tartu 5. keskkoolis (praegune TTG) ja sealsetest ühiselamukaaslastest on saanud eluaegsed sõbrad. Võib kasvõi 10 aastat mitte näha ja kokku saades jätkata justkui mineviku sattununa. Soojad tunded pole jahtunud.

Osade õppeainetega oli mul väga lihtne, näiteks keemia, füüsika ja matemaatika tulid iseenesest, need ei nõudnud üldse pingutust. Olin kui hull ülesandeid lahendades. Tihti jätkus mõttetöö unes olles ja lahendus saabus öösel. Ainult ühel aastal ei saavutanud Tartu keemiaolümpiaadil võitu, kuna üks ülesanne oli ebanormaalselt lihtne olümpiaadi jaoks ning kahtlustasin mingit nippi ja ei usaldanud oma loogilist mõtlemist. Vabariiklikul olümpiaadil osalesin kõigis reaalainetes. Aga inglise keele õppimisega nägin tohutut vaeva ja täielikult selgeks ei saanudki. Õnneks nii palju ikka oskan, et päris ennast maha müüa ei lase. Mõttetu pingutus ja ajakulu oma kõige nõrgema ala lihvimisel. Minu arvates tuleb pühenduda nendele valdkondadele, milles tuleb ka tulemust, ning lihtsalt osades ainetes leppida kehvema hindega. Kõigis ainetes hea

Järgnev kooliaasta toob endaga kaasa mitmeid muutusi. Õpetajate jaoks kollegide vahetumist ja õpilastele lemmikõpetajate ära minekut ja uute tulekut. Miilang võttis eesmärgiks teha suur intervjuu õpetajatega, kes tulevasel aastal enam meie koolimajas ei tööta, kuid jäävad siiski alatiseks meelde.

olemisest on tähtsam leida kasvõi see üks, mis silmad särama lööb. Igaüks võiks gümnaasiumis leida tolle aine või oma suuna, kuhu poole pürgida.

Miks te just keemia kasuks otsustasite?

Keemia kasuks otsustasin juba põhikooli lõpus ning keskkooli läksin keemia eriklassi, ma ei kaalunudki midagi muud. Kuigi mulle väga meeldisid ka füüsika ja matemaatika, ei pööranud nende ainete õpetajad mulle nii palju eraldi tähelepanu kui keemia õpetaja. Põhikoolis saadeti mind keemiatunnis kontrolltöö ajal koju, sest muidu tulid tervel klassil väga head hinded. Keemiaõpetaja andis mulle palju lisamaterjali ja kutsus mind enda poole ülesandeid lahendama. Kuigi matemaatika põhitõed, mis kunagi on omandatud, on ikka elu lõpuni mees. Ma ei saa aru vanematest, kes on koolid ära lõpetanud, aga ei oska isegi oma algklassides käivaid lapsi kooliasjades aidata.

Mis teile keemia juures kõige rohkem meeldib?

Mulle meeldivad need teemad, kus on teatud väiksed põhitõed, millele kõik toetub ja kus kõik ülejäänud on tuletatav. Nagu majaehituses, kus kõik baseerub vundamendile. Keemia ajalugu, mis põhineb ainult mälul, lasen tavaliselt lihtsalt õpikust lugeda või kasutan Power

Pointi kui spikrit. Mendelejevi perioodilisuse süsteem ja perioodilisustabel on aga nii imeline, millest väga-väga palju on tuletatav. Meeldib ka orgaanilise keemia süsteemsus.

Kuidas te Treffnerisse õpetajaks sattusite?

2001. aastal otsustas minu kunagine klassiõde, internaadi- ja kursusekaaslane minna Treffnerist Tartu Tamme Gümnaasiumisse täiskohala

Viimase koolikella aktus.

AUTOR: MADIS REEMANN



ga õpetajaks ja poole aasta pealt jäi koht vabaks. Tänu tema soovitusel siia sattusin.

Mis on teie õpetamisaja jooksul kõige rohkem muutunud?

Varem oli kuus kohustuslikku kursust, nüüd on ainult kolm, see ongi kõige suurem muutus. Samas keemia areneb tohutu kiirusega. Omal ajal ei teadnud me midagi näiteks nanomaterjalidest või nukleo- ja elektrofiilsusest. Keemia on nii palju edasi läinud, samas õpetamise aeg on poole väiksemaks jäänud. Mulle tundub, et meie riigis üks käsi ei tea, mis teine teeb. Ühelt poolt räägitakse teaduspõhisest majandusest, teisalt on suureks murekohaks teaduse alarahastamine. Lihtsalt õhust ja armastusest ei suuda ükski teadlane elada, kuigi ta naudib oma tööd ja mõtlemist. Mõtelda on mõnus, aga teadlase pere tahab ka süüa.

Kuidas võiks keemiat õpilaste seas populaarsemaks muuta?

Populaarsemaks saab muuta katsete või igapäevaeluga seostamisega, aga kui õpilasel ei ole põhja all, et aru saada, miks ja kuidas midagi toimub, siis ei ole sellel mõtet. Üleüldse nii piiratud ajaga nii palju materjali õpetada on tsirkusetrikk. Kui ma tahaksin edasi anda kõike, mille pealt näiteks edasi õppima minna, siis ma peaksin rääkima vähemalt poole kiiremini. Kaasamõtlemine ja seoste loomine nõuab aga ka pause. Teades, kui paljud humanitaarid hiljem oma elu kuidagi keemiaga seovad, on sellest väga kahju. Hetkel ei ole aega isegi mõt-tepausiks. Aga keemia populariseerija olengi ma ise. Need, kes tahavad õppida, neile ma vast sobin. Keemiat ise kätte võtta ja õppida on väga raske. Raamatutes on üks kõige lihtsam näide, keerukamate tavaliselt vaikitakse. Keemia vajab ikka veidike selgitamist ja juhtnööri andmist, et mis on tähtis ja mis

peab peas olema. Materjali omandamine vajab ka kinnistavaid harjutusi isegi kõige kiirema taibuga õpilastel. Kui asjast aru saada, siis keemia on nauding.

Mida jääte te Treffneri ja õpetajaameti juures kõige rohkem igatsema?

Eks ikka tunde ja ärksaid õpilasi. Kõige mõnusam koolis on ikka tund. Kahju on aga sellest, et mul endal ühtegi klassi ei ole olnud. Poole koormusega töötamine ja koduga kinni olek on selle kahjuks

“

Kui asjast aru
saada, siis on
keemia nauding

tinginud ning seetõttu ei ole mul ka palju lähedasi suhteid. 36 õpilast tunnis on minu jaoks liig, mis liig, ma ei suuda nägusid ja nimesid kokku panna. Sellepärast ma ei saa ka näo järgi hinnata, sest enamasti ma ei tea, kellega on tegu. Ma tean, et siin on võrratuid inimesi, kellest oleks tore rohkem teada, aga lihtsalt elu on selline olnud.

Mis te arvate, millisena te õpilastele meelde jääte?

Ilmselt lõpmatu seletajana. Ma püüan alati õpilastele, kes tahavad asjast aru saada, kõik võimalikult selgeks teha. Kõige tähtsam on, et kahe silma vahele ei jääks mingi väike konksuke, mille taha kõik edasine jääb. Keemiat ei saa õppida midagi olulist vahele jättes, sest kõik on omavahel nii tihedalt seotud. Ma tahaks loota, et olen olnud ka heatahtlik. Ma olen ainult ühele õpilasele näidanud, et uks on seal. Et keemiat võid sa mitte oasata, aga inimeseks pead jääma. Hiljem see õpilane tunnistas, et ma olevat ta lemmikõpetaja ning kee-

mia ab-kursus ta lemmikkursus. Ma tahaks loota, et tutipäeva aktusel ette loetu oli päriselt õpilaste öeldud, kuigi ma ei oleks osanud unes ka arvata, et minust võidakse nii hästi mõelda.

Millega te nüüd plaanite tegelema hakata?

Ma tahaks väga paljusid asju õppida: restaureerimist, mootorsaega lõikamist, massaaži, füsioteraapiat, müüriladumist, et omale uut saunaahju teha. Veel tahaks tegeleda käsitööga ja kindlasti lugeda. Kuna mul on kehv mälu, siis võin sama raamatut ka mitu korda nautida. Ma hindangi raamatuid selle järgi, et kui see mind sügavamalt puudutas, siis jäi esimese korraga ka meelde. Sellised teosed on näiteks H. Hesse “Plekktrumm”, J. Steinbecki “Vihakobarad”, mitmed J. Krossi tuntumad romaanid, eriti aga “Paigallend”, kus inimene pidi enast ja enda tundeid sotsialismi viljastavates tingimustes varjama. Eesti autoritest naudin veel A. H. Tammsaaret, A. Kivirähka, I. Harglat ja R. Rauda, väliskirjanikest K. Vonneguti, G. Orwelli, M. Waltarit ja G. Grassi. Ma olen suur iseõppija. Kui ma midagi selgeks tahan saada, siis otsin endale vajalikud raamatud ning katsetan seni, kuni välja tuleb. Suurema osa oma käsitööst teadmistest olen nii omandanud. Kui ma midagi tahan ära õppida, siis seda ma ka suudan, selles ma ei kahtle. Tahaksin ka rohkem aega pühendada oma viiele lapselapsele.

Mida te tahaksite kooliperele soovida?

Tahaks soovida Treffneri kogukonnale suuremat erilisuste aktsepteerimist. Siia kooli tulles paistis tolerantsuse aste olevat üllatavalt ja meeldivalt suur. Praegu kipub see aga langema, nii nagu ühiskonnas üldisemaltki. Soovin, et meie kool ei läheks selle vooluga kaasa, sest iga isiksus oma hea ja veaga on kooli rikkus.

ANDRE PETTAI

ajalooõpetaja

Treffneris aastast 2012

Milline olite, kui ise Treffneris õppisite?

Ma olin tagasihoidlik ja kõike muud kui selline, milline praegu paistab. Tegelikult võisin olla võib-olla kogu aeg siuke, nagu praegu, aga ma mõtlen, et ilmselt ei arvanud mu klassikaaslased, et minust võiks saada õpetaja. Ma ei olnud kunagi see, kes klassis kätt tõstis ja oma arvamusi välja ütles. Olin see tüüpiline kuju, kes arvas, et pinginaaber on alati targem. Mul oli sellega tõsine probleem.

Kuidas sattuside Treffnerisse õpetama?

Treffneri panust minu kujunemisel õpetajaks ei saa millegagi võrrelda. Õppisin ülikoolis ajaloo magistriõppes õpetaja osa niimoodi muuseas, siis ma veel ei mõelnud õpetajaks saada. Pidi tegema praktikat nii põhikoolis kui ka gümnaasiumis, nii et tegin Treffneris. See oli minu jaoks tõsine vaimne ärkamine, sest õpilased võtsid mind väga hästi vastu ja mul läks väga hästi, olin sellest kohe täitsa üllatunud. Siin koolis sain selle julgustuse ja tulin sellepärast siia õpetama ka. Nagu ma olen ka kõigile oma klassidele sel perioodil juba rääkinud, miks ära lähen, siis põhipõhjus ongi see, et teha järgmine samm õpetajana. Minu nõrk koht on see, et ma usaldan, et õpilased tahavad asju teada saada. Kurjad keeled räägivad, et põhikoolis ei ole nii lihtne ja ma tahan proovida. Võimalik, et kahetsen.

Kui palju olete muutunud tulles ja nüüd minnes?

Muutunud olen väga palju. Minu kõige üldisemad väärtushinnangud on jäänud samaks, aga inime-

sena olen ikkagi kasvanud. Näiteks suhtumine inimestesse. Klassijuhatajana nägin muresid ja probleeme, mida ma ei oleks osanud varem arvata, et inimestel on. Eks ma olen ka üksjagu enda sisse jätnud, mis on valus olnud ja haiget teinud. Kool on emotsioonide kokkupuutepunkt. Maailm on koondatud väikeste seinte vahele, seda enam, et see on gümnaasium, kus on juba väljakujunenud isiksused. Plahvatused on kiired tekkima. Kindlasti olen ka muutunud kannatliku-

“ Nende aastate jooksul ei ole mul olnud mitte ühtegi halba kogemust õpilastega.

maks, julgemaks ja tunnen ennast mugavamalt situatsioonides, mida varem kartsin. Arvan, et õpetamine on selline asi, mida kõik elus mingis vormis proovima peaksid.

Mis on Treffneris hea?

Õpilased. Nende pärast on kõige raskem ära minna ka. Nende aastate jooksul ei ole mul olnud mitte ühtegi halba kogemust õpilastega. Lähematest kolleegidest on ka kindlasti kahju lahkuda.

Kes te oleks, kui te poleks ajalooõpetaja?

Kunagi oli mul suur plaan sportlaseks saada. Tegin kergejõustikku ja sellega läks isegi päris normaalselt. Eks mul lõpuks jäi puudu sellisest spordimehelikust tahtmisest. Mingi hetk valisin selgelt õppimise. Nii andekas ma ei olnud, et ma oleksin suutnud hästi mõlemat teha, kuigi siin koolis on olnud ka kuldmedaliste, kes jõuavad olümpiale. Sinna

kategooriasse ma ei kuulunud ei ühelt ega teiselt poolt. Spordis jäi natuke seda sisu ka väheks. Teine valik, mis ma veel kunagi kaalusin, oli juura, aga tegelikult sai juba enne gümnaasiumi lõppu selgeks, et see ei ole päris minu teema. Nagu juba ütlesin, siis olin tagasihoidlik ja ei osanud ennast hästi kuhugi kohtusaali jutustama ette kujutada. Nüüd võibolla oskaks, aga enam mind enam juura ei huvita. Sel aastal on mul hästi suur koormus olnud, aga just eile arutasin abikaasaga, et mul võib küll olla raske ja suur koorem, aga ikka ei saa kuidagi kõrini. Mulle meeldib õhtul võtta riiulist mõni ajalooramat ja lugeda. Seda ta ka alati naerab minu üle, kuidas ma võtan suvalise raamatu suvalisest kohast lahti ja loen. Tekib tunne, et just seda ma pidingi nüüd teada saada. Mulle meeldib ajalootemaatika sees olemine. Näiteks olen tohutu ülikooli raamatukogu fänn. Kõnnin lihtsalt riiulite vahel, istun, parandan arvestustöid jne.

Mis on teie isiklik kogemus Hugo vaimuga?

Mulle tundub, et Treffneris on mingisugune selline vaimsus, mida ei oska seletada, aga saab proovida. Hiljuti juhtus minuga selline lugu, kui läksin kodu lähedal Raadi Maksima juures apteeki, et osta mähkimisaluseid. Seal oli üks noor mees, tuttav sõrmus sõrmes. Julgesin küsida, et mis aasta lend ja meil hakkas kohe jutt mõnusasti vooma.

“ Haridusega võiks tegeleda lihtsalt sellepärast, et on huvitav.

Mulle meeldib, et Treffneri koolis on mingisugused sellised vaikimisi reeglid, millest üle ei astuta. Teine asi on õppimisele pühendumine ja ma ei mõtle tuupimist, vaid seda õhkkonda, mis klassis on. Noh, mitte nüüd päris, et Hugo vaim hõljub pea kohal ringi, aga peaaegu. Näiteks umbes ülepäeviti tuleb keegi peale tunde minu juurde midagi küsima, et kuidas selle asjaga ikkagi on, et ma rääkisin oma vanaemaga ja ta ütles üldse et on nii. Selline värk on super. See, miks ma kogu aeg neid õpilasi esile tõstan, on sellepärast, et nemad ise ongi Hugo vaim.

“ Mulle meeldib, et Treffneri koolis on mingisugused sellised vaikimisi reeglid, millest üle ei astuta.

Mis teid inspireerib?

Mind inspireerib ajalugu kui selline. Mõnda aega kipitab mul see ka, et ma ei ole ajaloo doktorantuuris käinud. Mind huvitab see akadeemiline ajalugu. Ehk kunagi lähen ja teen oma doktoritööd kusagil arhiivis ja kirjutan mõnda narratiivi. Mind tõsiselt huvitab mu aine. Teaduse eesmärk ei ole tulevikus head töökohta saada, vaid teada saada. Haridusega võiks ka nii olla. Haridusega võiks tegeleda lihtsalt sellepärast, et on huvitav. See, kas seda läheb kunagi vaja, ei loe. Õppida võib õppimise enda pärast. Inimesena inspireerib mind perekond. Minu jaoks tuleb perekond alati esimesena. Mulle on jäänud mulje, et minu perekonnale meeldib, et mulle ajalugu meeldib. Nad tunnevad ikka aegajalt huvi ka.



Soovitusi:

Hommikuti: jazz, paberleht ja kohv
Kui vaim vajab raputust: punkmuusika
Veel muusikat: Sven Grünberg, “Hukkunud Alpinisti” hotelli” filmimuusika
Selle aasta lemmikfilm: “Tõde ja õigus”
Õöülikooli loeng: Tõnu Viik “Internet ja inimne”
Lugemiseks: Marju Lepajõe, Airi Liimets
Mõelge rohkem! Julgege küsida!

HELE KIISEL

matemaatikaõpetaja
Treffneris aastast 1977

Mida mäletate enda gümnaasiumiajast?

Minul tõsiselt vedas gümnaasiumiajaga - siis nimetati seda küll keskkooliks - sest mul olid väga head õpetajad. Tänu neile ma õpetajaks hakkasingi. Minu lummikud olid kehalise kasvatus ja füüsikaõpetajad. Lõpuklassis andis mulle tunde kolm naist, ülejäänud olid kõik meesterahvad, see oli maakooli eelis. Tähtsaim oli aga see, et need õpetajad olid kõigepealt inimesed ja alles siis õpetajad.

Mida muudaksite meie praeguse haridussüsteemi juures?

Ühelt poolt on see vabadus, mis praegu lastele kätte antud, hea, aga teiselt poolt mulle meeldib ühe kunagise kolleegi ütlemine, et meie haridus on täpselt nii hea, kui on selle kohustuslik osa. Nende vabadustega saame anda nüansse kõrvale, aga tegelikud teadmised ja oskused peavad tulema riigi poolt ette antud kohustusliku osaga. Ma ei arva, et järjest enam vastutulek tulevikku silmas pidades väga oluliselt kaasa aitaks. Me peame ikkagi olema harjunud teatud hetkedel ennast kokku võtma ja tegema seda, mida hetkel on vaja teha, mitte seda, mida ma tahan teha. Mõnel inimesel võib-olla ei õnnestugi sellega tegeleda, millega ta väga tahab, sest see eriala on tulevikus kadunud. Mina isiklikult olen rangema variandi poolt. Õpilase ainuke töö on õppimine ja seda peab ta tegema.

Olete käinud päris palju tutvumas ka teiste riikide koolidega. Kas on silma jäänud midagi, mida võiks Eestis praktiseerida või millest võiks hoiduda?

Matemaatikaõpetajatega oleme käinud Lätis, Leedus, Poolas, Valgevenes, Soomes, Venemaal. Igalt poolt leiab tegelikult midagi sellist, mis on seal hästi ja midagi sellist, mille kohta saab öelda, et meil on paremini. Viimasel reisis käisime Valgevenes ning seal nad õpivad ainult ühe õpiku järgi, muid võimalusi ei ole, aga neil oli tohutult lisamaterjali: kontrolltööde ja tunnikontrollide kogumikud, joonistega raamatud, tööraamatud jne. Mulle meeldib, et meil on rohkem alternatiive, sest materjali hulk on kokkuvõttes sama. Samas Minskis külastasime lütseumi, mis oleks à la meie kooli tüüpi. Õpilasi on sama palju, aga õpetajaid on 100 ja klassid on poole väiksemad. See oligi kohe ülikoolilinnakus töötav lütseum, kus valmistati õpilasi ette kõrgkooliks. Midagi sellist võiksite ka meie olla.

Miks teie arvates on osadel inimestel matemaatikaga nii suuri raskusi? Tihti peetakse seda justkui paratamatuseks.

Jah, et kui juba minu isa ja ema ei osanud matemaatikat, siis ei oska ka mina. Seda just väga oluliselt tõestatud ei ole, aga uuringud näitavad, et kui 4.-5. klassis hakkab trend õpilase teadmistes allamäge minema, siis see langus süveneb, mitte ei pöördülesse. Selle koha peal toimub üleminek klassiõpetajalt aineõpetajatele. Matemaatika õppimine peab aga olema järjepidev. Kui kuskile on jäänud suur auk, siis selle likvideerimise ta hakkama ei saa. Peab suutma ennast käsile võtta ja asjast läbi

näririma, muidu tulemust ei tule. Kui ma olen ennast pidevalt joone peal hoidnud, siis raskusi ei teki. Matemaatika omandamine näitab väga hästi, kas oled võimeline tööd tegema või ei.

Mis teile õpetajaameti juures kõige rohkem meeldib?

Mulle meeldib, et esiteks on see töö inimestega, mina ei taha tehniliste vidinatega töötada. Teiseks, kahte samasugust tundi ei ole, isegi kui sa õpetad kolmes klassis sama asja korraga. Ühes õpetad natuke ühte moodi, teises tulevad jälle küsimused teise koha pealt, kolmandas võtad kahest eelnevast tunnist kokku. Kui ma olen mõelnud, et tõstan teise klassi tunnis tempot, siis ma jõuan ikka sama koha peale välja, kuhu ma jõudsin eelmistega, isegi kui seletan teistpidi. Ühe tunniga jõuaks kahe tunni materjali läbi võtta siis, kui ma jätaaksin nüansid rääkimata.

“

Mina usun, et heaks õpetajaks saamiseks kulub 10 aastat: 5 aastat koolis ja 5 aastat tööl.

Mis teeb ühest õpetajast hea õpetaja?

Väga palju sõltub eeskujudest, millised olid su enda õpetajad ja õppejõud. Minul väga vedas, Tallinna Ülikoolis olid tol hetkel tööl oma ala parimad. Näiteks kui minul metoodik tunnis käis, siis ta hiljem võttiski mu tunni lause

lause haaval lahti ning temast oli tohutult palju abi. Ma ei tea, kas meie kõrgkoolides praegu on selliseid inimesi, kes nii palju suudaks aidata ja toetada, et sinust saakski päriselt hea õpetaja. Meil oli muidugi ülikoolis ka selline kursus, et kui mõni põnev teema jäi pooleli, siis jätkasime seda hiljem ühiselamu kohvikus, vahel ka koos õppejõududega. Praegu vast seda aga enam ei juhtu, nüüd on avatud ülikool ja kõik on töö kõrvalt õppimas. Aga siis sai viis aastat ainult selle nimel pingutatud, et ma tõepoolest saaksin heaks õpetajaks - et ma valdaksin ainet ja saamas suudaksin seda edasi anda.

“

Oluline ei ole konkreetset valemite 10 aastat meele pidada, vaid see mäng, mida ajus tehakse nende valemitega.

Kuidas on hetkel lood õpetajate järelkasvuga?

Praegu on õpetajate järelkasvuga väga viletsad lood ja seda enamikes ainetes. Kui praegune valitsus ütleb, et õpetajate palgad lähiajal ei tõuse ja bussijuhid nõuavad sama suurt palka, siis need lood ei paranegi. Mina usun, et heaks õpetajaks saamiseks kulub 10 aastat: 5 aastat koolis ja 5 aastat tööl. Siis võib-olla saab juba öelda, et on õpetaja valmis saanud.

Millisena näete te matemaatika tulevikku koolis?

Ma arvan, et see säilitab oma täht-

suse. Tähtsust on hetkel muidugi riigieksamiga tõstetud ja arvan, et gümnaasium peakski matemaatika eksamiga lõppema ja seda mitte ainult meie riigis, vaid ka mujal. Inimene peab saama järjepideva töö harjumuse ja võime mõelda, üldistada ja järeldada. Oluline ei ole konkreetset valemit 10 aastat meele pidada, vaid see mäng, mida ajus tehakse nende valemitega. See on tähtis mõtlemisprotsessi ja arenemise koha pealt.

Teid valiti hiljuti Tallinna Ülikooli sajandi vilistlaseks. Mida see tunnustus teile tähendab?

See oli suur tunnustus, sest kui vaadata seda nimekirja, siis õpetajaid oli seal väga vähe. Tegelikult see olekski siis tunnustus matemaatikateaduskonna või õppejõudude poolt, kes tõepoolest väärtustavad neid õpetajaid, kes aine edasiandmisega tegelevad. Mul on ka hea meel, et seal nimistus olid minule olulised õppejõud, kes küll enam ei ole elavate kirjas, aga kes said siiski selle tunnustuse osaliseks. Nad olid ise selle kooli lõpetanud ja neist olid saanud selle kooli

väga head õppejõud. Sellesse nimekirja kuulumine oli au.

Millega te nüüd plaanite tegelema hakata?

Ega ma ei kao matemaatika osas veel kusagile. Ma jään Tallinna Tehnikaülikooli eelõppeosakonna kursuste läbiviijaks. Loodan teha rohkem koostööd Innovega ja tegeleda jätkuvalt riigieksamihindamise ja koostamisega. Loodan veel kirjastuselt retsenseerimist saada ja kui vaja, siis hakkab ise materjale koostama. Koolimatemaatika ühenduse eesotsas olen ka hetkel veel vähemalt aasta.



Viimase koolikella aktus.

AUTOR: MADIS REEMANN

KARTUL? RIIS? TATAR?



RACHEL KÕLLO

Oli reede, 31. mai ja ma olin 12 tundi tagasi saanud võimaluse vahetundide ajal koolisööklas töötada. Esimese vahetunni ajal kohtusin sööklas peakokaga, kes rääkis mulle, mida ma tegema pean. Lühidalt: 10.00 ole siin, saad riided, aidad ette valmistada ja siis hakkad sööki jagama. Tundus hea lihtne, lihtsalt tuli tunnist puududa. Kui senimaani oli mu kõige parem vabandus tunnist lahkimiseks, et pean Muhvi auto ära tooma, siis kujutage nüüd ette, kui ma teatasin, et olen söögitädi – õpetajate näod olid seda väärt.

Kuidas me tegelikult süüa saame:

1) Telgitagused

Kui ma sööklasse jõudsin, käisid juba ettevalmistused: valati välja morsid, toodi toit ja nõud. Alustuseks pidin ma riidesse panema nagu söögitädi. Sain kitli ja nii-öelda pagarimütsikese (hügieen ennekoike). Kui riided seljas, oligi väike päris-kokatädi-tunne sees ja õhkkond oli samuti selline, et olen vana kala:

uued kolleegid võtsid sõbralikult vastu ja sai isegi nalja. Ega mind kohe tööle ei pandud, kõigepealt näitas mulle peakokk, kuidas toitude valmistamine paberil välja näeb. Tal oli kaks suurt kaustikut: ühes olid kõik toiduained oma toiteväärtustega ja retseptid, teises olid arvutused, kui palju toitu vaja on, ja menüüd. Ma arvan, et kui matemaatikaõpetajad seda kaustikut näeksid, oleksid nad lummatud. Milline arvestamine kõigega! Peedisalat, selge, seda ei sööda, teeme vähem ja teist salatit selle võrra rohkem. Magustoit, mis ei ole kohupiimakreem ehk ka ei lähe nii hästi peale, taaskord vähem. Kuid pilaff! Ühe päeva peale 107 kg ja see on kõigest tavatoit ja poisteports, taimetoit on ka veel! Kas te kujutate ette, kui palju meile ühe päevaga süüa tehakse? Mina ei uskunud, et nii palju...

2) Normid

Paberimajandus selge, siis tuli praktiseerima hakata. Varem ma vaatasin ikka, et mis see salati tõstmine on või paar kartulit sinna-tän-



Olen alati arvanud, et „söögitädi”ks olemine pole niisama lust ja lillepidu.

na. Aga ei, ette on antud NORMID: 50g üht salatit ja 50g teist salatit. Sellest saigi minu esimene ülesanne ja ma ei tee nalja, kui ütlen, et kaalusin kõik portsjonid üle. Erine-

vus võis olla paar grammi ja nii ma kaalusingi kõik ära – see oli väga aeganõudev töö. Samal ajal tegid mu kolleegid poiste näidisportsjoni kaalumist ja tavaportsjoni kaalumist, et teaks, kui palju taldrikule



Luges ainult kiirus ja et õpilane saaks oma toidu.

panna võib. See tundub ebaloomulik, et linnavalitsus on andnud ette numbrid (GRAMMID), kui palju süüa saab, ja käivad selle täitmist kontrollimas. Uskumatu.

3) Toit tuleb taldrikule

Õpilased hakkasid sööma tulema juba natuke enne vahetunni algust, nii et sain hakata toitu tõstma. Mina tõstsin kartulit, riisi, tatart, taimetoitu või köögivilju vastavalt sellele, mida keegi soovis (valikus oli 5 erinevat lisandit!) ja mu uus kaaskolleeg tõstis kastet. Kokkulepe jäi, et kui järjekord muutub liiga pikaks, siis võtavad professionaalid üle ja ma tegelen taas salatiga. Algas kõige naljakam osa: mina olin letis. Õpilaste naerul näod, muihed ja küsimused tegid päeva palju paremaks. Igatahes oli pinget juba peal. Kui piiks oli kaardiga tehtud, pidin vaatama, mis toit on, seejärel lisandit küsima ja selle kiiresti taldrikule panema ning taldriku edasi andma.

Luges ainult kiirus ja et õpilane saaks oma toidu. Siinkohal pean ära märkima, et meie koolis on ka

neid, kellel on täiesti spetsiaalne toit ja teate mis, kokad mäletavad teid peast ja panevad toidu valmis. Kui õpilasi oli vähe, läks sujuvamalt – lisandid ei läinud sassi või ei tekkinud segadust, mis toit pidi olema. Aga niipea, kui kell käis ja rahvast tuli juurde, hakkas kõik alles pihta. Tava? Taim? Kellele ma üldse pean süüa andma, sest vahel ei viinud ma õpilast ja tema pilti kokku. Mu lemmikosa: „Kartul? Riis? Tatar?” ja siis ta vaadati tükk aega valikut või mulle otsa, kuid samal ajal oli mul taldrik käes ja saba kasvas. Pinges keris. Aga otsus tuli ära, siis kärmelt paras portsjon soovitud lisandit ja järgmine. Veidi aja pärast liikus käsi juba kiiremini, aga mitte piisavalt ning lisaks ajasin ma aegajalt kartuli või riisi või tatra omavahel segi. Ühesõnaga – ma läksin salateid tegema.



Nende käed oleks nagu turboga ühendatud, sest ma ei tea, kuidas nad nii kiiresti toitu tõstavad.

Müts maha

Olen alati arvanud, et „söögitädi”ks olemine pole niisama lust ja lillepidu. Eks ma isegi aegajalt küsin teist salatit või kas on midagi muud süüa, kuigi tean, et see aeglustab süsteemi, mistõttu püüan seda teha võimalikult harva. Söögitädina veeedetud kaks söögivahetundi, pigem üks, sest teisel käisid vaid vähesed (reede siiski), olid väga silmaringi avardavad. Need naised tulevad

tööle peaaegu et kukelauluga – esimene tuleb kella viiest, järgmine kuuest jne – ja lahkuvad meiega samal ajal, kuskil nelja paiku, mõni hiljemgi. Nad teavad juba ette ära osade õpilaste söögieelistusi (kes ei söö porgandisalatit, kes tahab tarta, kellele spetsiaalne toit jt), rääkimata üleüldisest arvestamisest, kui palju mis toitu teha. Lisaks tulevad nad vastu õpilaste soovidele, sest nende eesmärk on, et õpilased saaksid kõhu täis. Nende käed oleks nagu turboga ühendatud, sest ma ei tea, kuidas nad nii kiiresti toitu tõstavad. Kõige tipuks on nad alati naerulsui ja nendega koos „töötada” oli väga lahe. Kindlasti näete mind seal köögis kunagi veel!

Mõned nipid sööklasse:

- 1) Mõttele välja, mida Sa süüa tahad: nii ei teki ootamist;
- 2) Küsi muud või ära võta, kui miski ei maitse: toidu ära viskamine pole tore;
- 3) Kui puudud, anna sellest märku esimesel võimalusel: Siinuga on arvestatud ja vastavalt ka süüa tehtud;
- 4) Ära unusta õpilaspiletit (siinkohal peab ära märkima, et minu vahetuses oli puudu ainult üks õpilaspilet, nii et tublid olete!)
- 5) Täna kokkasid :)

Nagu proff: salati kaalumise hakkas silmaga välja tulema.



FOTO: ANDREA JAGUR

EEN MUGGENGEHEUGEN

KERTU LIISA LEPIK

Need õpilased, kellele tundus, et 11.-18. maini oli meie koolimajas palju võõraid inimesi - teil oli õigus. Nimelt oli käimas Erasmus+ projekt, tänu millele olid meil külas sakslased, ungarlased ja belglased. Nädala jooksul sai tehtud projektitööd, külastatud rabasid, Tartu linnas rännatud ja välismaalastele ka eesti saunakombeid õpetatud.

Uued sõbrad ja palju nalja: keskkonnaprobleemide lahenduse otsimine pole projekti ainus hea külg

Mida kujutab endast üks õpilasvahetus?

Antud õpilasvahetus toimus Erasmus+ projekti „There is no planet B” raames. Projekti eesmärk oli kasvatada teadlikkust keskkonnaprobleemidest ja leida nendele lahendusi. Erinevates riikides keskenduti erinevatele keskkonnateemadele, mille põhjal iga külastusnädala lõpuks valmis projektitöö.

Eestis olles keskendusime eelkõige toidu valmistamise ja tarbimisega seotud probleemidele. Külastasime Süvahavva Loodustalu, kus näidati meile mahetootmist ja seal saime

ka kohapeal valminud oiulist maheteed mekkida. Peale selle käisime veel kuulamas, millega tegeleb Tartu serval asuv EMÜ Mahekeskus ning kiikasime ka Tartu Toidupanga ruumidesse. Nädala jooksul toimus erinevaid loenguid: Jaanus Välja tutvustas meile lähemalt Fairtrade'i ning Jaanus Pulles rääkis meile mahetoidust meie omas koolisööklas. Juhul, kui treffneristid pole veel teadlikud, siis HTG söökla on esimene söökla Lõuna-Eestis, millel on mahetoidumärgistus. See tähendab, et 20-50% kasutatavast toorainest on mahe, mis ühe väik-



FOTO: ANDREA JAGUR

5 + 5 = rahvusvaheliselt kirju seltskond: koos sai veedetud ühe tore nädala

se Eesti koolisöökla jaoks on päris korralik protsent.

Projektitööks jaotati meid 6 rühma ja iga rühm pidi tegema video kas Fairtrade'i, mahetoidu või toidu liigse tarbimise kohta. Igal päeval nokitsesime paar tundi videote kallal ja nädala lõpuks saidki need valmis.

Pelgalt projektitöö?

Ei, ega siis üks õpilasvahetus vaid projektitööst koosne. Alati leidub palju teisi vahvaid tegevusi, mille käigus välismaalastega lähemalt

ja koole. Samuti võis aatriumi seinel silmata infot vahetuses osalenud riikide kohta. Käisime kõik koos ka AHHAAs rattaga üle trossi sõitmas, HTG keldris petanki mängimas ja välismaalased nägid ka Tantsutaldade kevadkontserti, mis neile väga meeldis. Meenikunno radadel kõndides jõuti selgusele, et maapind tõepoolest vajub.

You have brown eyes... like Muhu bread

Alati on huvitav näha kultuuridevahelisi erinevusi. Näiteks üritage ise välismaalastele inglise keeles vihtlemist seletada: see on tõeline katsumus. „So you go in a hot room and hit each other with branches?” oli vastus, mille sain oma selgituse lõpus.

Ja muidugi kõige tähtsam osa - food court. Kohe esimesel õhtul pakkusid kõik riigid sööklas oma rahvusroogasid - ungarlased hakkasid köögis isegi sõõrikulaadseid saiakesi küpsetama ja üks sakslane kartis, et jääb kõigile meelde kui the guy with the sausages”.

Eesti toidu kohta nii palju, et kama inimestele väga peale ei lähe ja osad

“

Projekti eesmärk oli kasvatada teadlikkust keskkonnaprobleemidest ja leida nendele lahendusi.

kommid ka mitte: in Belgium the definition of candy is like sugarsugarsugar and here it's like some fake chocolate with sour cream”.

Viimaks paar kasulikku väljendit hollandi keeles, juhul kui on vaja kellelegi pisut kurjemalt öelda või hoopis komplimente teha, aga arusaadavas keeles ei julgeta:

*Je hebt en muggengeheugen [je hebt en möhönhöheuheun] - sul on sääsesuurune aru

*Ik verdrink in je ogen [ik verdriink in jo ohen] - ma upun su silmadesse

“

So you go in a hot room and hit each other with branches?

tuttavaks saadakse. Näiteks tutvustasid belglased, sakslased ja ungarlased suure vahetunni ajal kõigile huvilistele auditooriumis oma riike

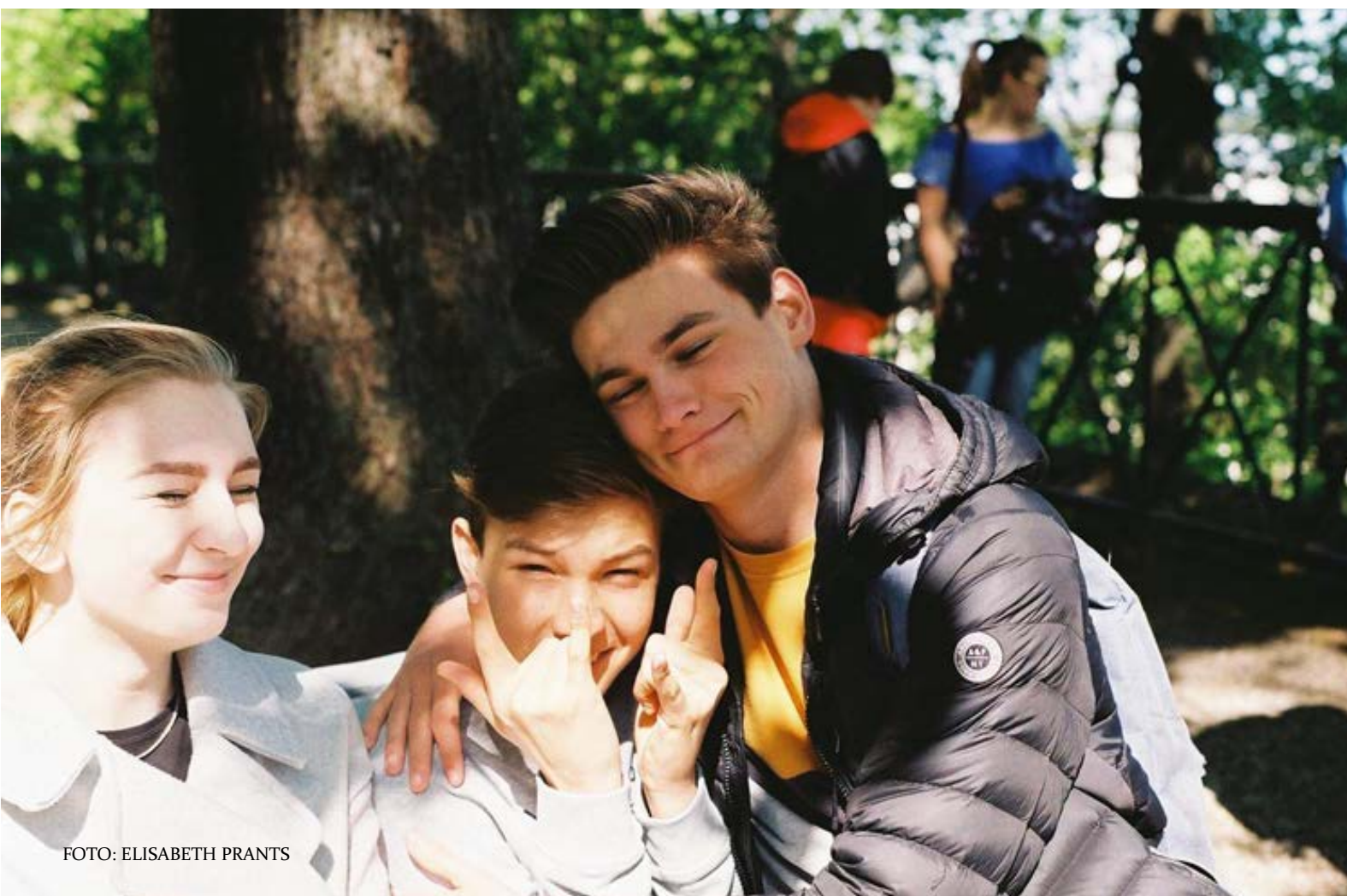


FOTO: ELISABETH PRANTS

MIDA TEHA SUVEL?!



KIRKE MARIA LEPIK

Ees ootab pea kaks ja pool kuud päikesekollast ja lil-lelõhnalist vabadust. Mida ometi sulle kukkunud vaba ajaga peale hakata?

Seto folk: kohustuslik suveüritus kõigile folkmuusika austajatele!

FOTO: SILVER TÕNISSON

Kehalised katsumused

Suvi on ideaalne aeg oma füüsis proovile panna. Rühi finiši poole vaheldumisi joostes, ronides ja roomates Vägilase jooksul või Pajusi mudajooksul. Võta koos sõpradega osa rogainist (pika kontrollajaga valikorienteerumine) või Xdreamist (võistkondlik seiklusspordi üritus), et peale kehaliste võimete ka oma nutikust testida. Rääkimata lugematutest rahvajooksudest ja maratonidest.

Seto Folk 28.-29. juuni

Pärast jaanipäeva tasub seada sammud Värska poole, kus toimub Seto Folk. Seal kuuleb suurepäraselt folkmuusikat nii kodumaistelt kui kaugemalt kohale saabunud artistidelt, saab osa võtta matkaprogrammist, nuusutada uhket seto kultuuri, öösiti vanas sööklahoones jalga keerutada ja folgimelu nautida. Sel aastal toimub folgiga samal ajal ka setode oma laulupidu - Seto Leelopäev.

Suvelavastused

Eestlased on teatrirahvas ja suvelgi tasub oma kultuurimeelt hellitada. Et siiski mitte aasta kaunimat aega pimedas teatri-saalis raisata, tuuakse lavastused värske õhu kätte. Näiteks mängib Paide teater Vargamäel lavastust “Eesti jumalad”, Linnateatri lava-augus mängitakse sel suvel viimaseid etendusi enne suurt remonti, lavastusi tuuakse publiku ette mõisates, linnustes, raudtegetos, väikesaartel ja mujalgi põnevates kohtades. Valik on rikalik ja meelepärast leidub igale maitsele!

FOTO: ALDIS TOOME



Vägilase jooks: järgmine etapp toimub augustis Lähel.

Hääletusvõistlus “Kas tunned maad?” juuli lõpus

Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering korraldab igal aastal hääletusvõistlust, kus kaheliikmelistel tiimidel (üks mees ja üks naine) tuleb Eestile pöidlaküüti kasutades ring peale teha. Võistlus algab Tartust ja lõpeb Viljandi folgil ning kestab neli päeva. Selle aja jooksul tuleb võistlejatel läbida võimalikult palju paiku korraldajate kokku pandud temaatilisest nimekirjast ja täita fantaasiaküllaseid lisaülesandeid. Eelmisel aastal oli võistluse teemaks “Karvased Eesti paigad” ja tuli külastada kohti nagu Litsmetsa, Kärša küla ja Mõrtsuka järv. Nagu öeldakse, enne Pariisi käi ära Nuustakul!

Kirjandusfestival Eesti Kirjanik 2019 17. august

Liivi Muuseum valib igal aastal aasta kirjaniku. Kirjandusfestivalil võib kõigi tiitlile pretendeerivate suleseppadega kohtuda, kuulata neid oma loomingut lugemas, nautida muusikalisi ülestumisi ja kirjanduslikke diskussioone. Hea võimalus oma lemmikautoreid ihusilmaga näha.

Filmilindifestival 17. august

Kino Sõprus ja Tartu Elektriteater näitavad Järva-Jaanis 35millimeetristelt lintidelt rariteetseid filme. Sel aastal on festivali teemaks karneval ning vaatajateni jõuavad lõbujanused linatseosed pidustustest ja pillerkaarest. Kinoelamuse saab kultuurimajas, autokinos heinamaal ja kinomuuseumis. Järva-Jaanisse viib festivalile eribuss nii Tartust kui Tallinnast.

Mägede Hää 29. juuni

Festival Mägede Hää toob Kohtla-Nõmmel Eesti kaevandusmuuseumis lavale “raju rokki, rappuvat räppi ja ragisevat elektroonilist biiti”. Pealekauba unikaalne maastik, eksootiline miljöö, järgmisel päeval väljasõidud Ida-Virumaa avarustesse ja tasuta telkimine.

Naudingufestival Tunne 27. juuli

Et Weekendi sel aastal ei toimu, ei tähenda, et poleks põhjust Pärnut väisata. Naudingufestivali Tunne korraldavad kohalikud noored ja see toimub sel aastal esimest korda. Korraldajad ütlevad, et “tegu on päevaga, mil lavale astuvad tantsijad, muusikud, tänavaartistid. Saab näha kunsti, mekkida head toitu ning kuulata atraktiivseid loenguid ja osaleda töötubades.” Lisaks on see festival, mis ei pane suurt põntsut gümnaasisti rahakotile!

Eesti väikseim festival RuhnuRahu 23.-25. august

Kui otsid festivali, kus ei pea suurtes rahvamassides endale küünarnukkide abil teed rajama ja liiga kaua näljasena kohvikusabasse seisma, soeta pilet RuhnuRahule. See on Eesti väikseim festival “ainult sõbralikele inimestele”. Väikesaare rahulik õhkkond, hea muusika (Riffarica, Kosmikud, Tuulikki Bartosik jm), õpitoad, etendused (VAT teater) ja tore saarerahvas juba ootavad.

TREFFNERIST POLIITIKASSE



MARKUS LAANOJA

Sarnaselt nende eeskuju Donald Trumpiga seostuvad Eesti Konservatiivse Rahvaerakonnaga poleemika, debatt, vastakad arvamused, hirm ja lootus, vihkajad ja fännid. Partei edu tänavustel valimistel ja pääsemine koalitsiooni üllatasid paljusid. Viimased paar kuud pole EKRE jaoks möödunud skandaalideta: Marti Kuusiku lahkumine ametist ja umbusaldusavaldus Mart Helmele on vaid mõned sündmused, millega erakond tähelepanu on pälvinud. Selgema pildi saamiseks võttis Miilang ühendust inimesega sündmuste keerise keskelt - Treffneri vilistlase Ruuben Kaalepiga.

Mis on Teie erksaimad mälestused kooliajast?

Neid on päris palju. Üks, mis kohe meenub, on näitering - seal käis suurem osa mu sõpru ja see oli igas mõttes seiklusrikas ning arendav.

Millised koolis omandatud teadmised või kogemused on Teile poliitikukarjääris kõige kasulikumaks osutunud?

See, kui tähtis on sõprus ja usaldus.

Millised Treffneri õpetajad Teile esimesena meelde tulevad?

Kõigepealt kindlasti Priidu Beier, kes suudab paljudes treffneristides tekitada terve elu kestva armastuse kunstiajaloo vastu. Väga huvitavad arutlused tekkisid alati Toomas Jürgensteini tundides. Värvikas kuju oli ka minu klassijuhataja Age Salo.

Miks hakkasite Te poliitika-ga tegelema?

Tajusin sügavalt, kuidas eelmiste valitsuste läänelik kurss ja järk-järguline loobumine iseseisva riigi huvidest ohustavad eestluse püsimajäämist järgmise sajandi lõikes. Lääne-Euroopa riikide valitud tee tähendab, et põlisrahvad jäävad seal sajandi teises pooles vähe-musse. Esimesed momendid, mis mind alateadlikult poliitika suu-

“

Poliitikaga on mõtet tegeleda siis, kui tunned, et miski on sulle tõesti südamelähedane ja ei saa teisiti kui selle eest välja astuda.

nas tõukasid, olid siis, kui Euroopa Liidu nõudel Eesti teisel das vabadusvõitlejatele pühendatud Lihula ausamba, ja kui prooviti sõlmida

Venemaaga piirilepingut, mis pole kuidagi Eesti huvides ja rikub Tartu rahu. Poliitikasse minek polnud kunagi mu suur huvi või tulevikuplaan, aga sai selgeks, et lihtsalt kodanikuaktivismist kõige selle muutmiseks ei piisa.

Te olete olnud poliitiliselt aktiivne juba väga noorest east. Mulle endale on jäänud mulje, et lõviosa tänapäeva noortest pole poliitikast eriti huvitatud. Kuidas saaks noori poliitikale lähemale tuua?

Poliitika enda pärast poliitikaga tegelema ei peaks, see saab huvi pakuda lihtsalt karjeristidele ja võimaluahnetele inimestele. Poliitikaga on mõtet tegeleda siis, kui tunned, et miski on sulle tõesti südamelähedane ja ei saa teisiti kui selle eest välja astuda. Seda energiat on kõige rohkem tavaliselt just noortel.

Millal kujunesid välja Teie poliitilised vaated ja milliseid poliitikuid peate eeskujuks?

Rahvuslane ja patrioot olen olnud terve elu. Vaated kõikvõimalikele poliitilistele küsimustele on välja kujunenud nendesse süvenemise teel. Visioon sellest, kuidas Eesti saaks rahvusriigina käesoleva ajastu üle elada, on üldjoontes kujunenud põhikooli ja gümnaasiumi ajal.

Otseseid eeskujusid pole mul kusagilt võtta, kuna ohud rahvusriiklusele ja Eestile 21. sajandil on lihtsalt niivõrd unikaalsed. Aga inspiratsiooni olen saanud kõigilt, kes ajaloopöörises on suutnud oma ideaalidele truuks jääda.

Milliste riikidega võiks Eesti teie arvates rohkem sarnaneda?

Rahvusluse mõte on ju iseendaks jäämine ja iseenda taasavastamine. Sellistest riikidest, kus sellega on edukalt hakkama saadud, võib näiteid tuua küll. Ühelt poolt Aasia riigid nagu Jaapan ja Lõuna-Korea, kus traditsioonide austamine on kooskõlas kõrgtehnoloogilise tsivilisatsiooniga. Teiselt poolt liiguvad samas suunas paljud meile sarnase ajaloo Kes- ja Ida-Euroopa riigid, ja siin ma ei pea silmas lihtsalt poliitilist tasandit, vaid laiemat kultuurilist suundumust - oma juurte suunas pöördumist paljude mitmenäoliste rahvuslike liikumiste kaudu.

Olete Riigikogus sõnavabaduse toetusrühma esimees. Miks selline rühmitus teie arvates vajalik on?

Muuhulgas selleks, et juhtida tähelepanu, kuidas nn vihakõne seaduse kaudu soovitakse sisuliselt legaliseerida maailmavaatelist diskrimineerimist. Või kuidas interneti reguleerimise katsed annavad erafirmadele võimaluse ja õiguse takistamatult sedasama teha. Mind häiris väga, et paari üksiku ajakirjaniku töösuhte küsimust kujutati suure ohuna sõnavabadusele, samal ajal kui meedia ja opositsioon neid reaalseid ohte ignoreerivad või lausa võimendavad.

EKRE on saanud palju kriitikat neile vastanduvate gruppide naeruvääristamise või vaigistamise eest, näiteks naised, ajakirjanikud, feministid, kultuuritegelased. Kas sellised teod pole mõneti sobimatud erakonnale, kes paistab sõnavabadusest väga lugu pidavat?

Ma ei saa aru, kuidas on naised või kultuuritegelased EKREle vastan-

duv grupp, ja ei võta omaks ega kiida heaks nende naeruvääristamist või vaigistamist.

Mida tähendab Teie jaoks märk ja miks näitate Te seda hetkedel, mis satuvad suure tähelepanu alla (kohtumine Marine Le Peniga, ametisse nimetamine)?

Minu jaoks on see positiivse emotsiooni märk, mis on mu sõpruskonnas laialt kasutusel, ja on absurdne, et aastatetaguse internetimeemi põhjal peab massimeedia selle näitamist millekski kurjakuulutavaks.

“

Ausa poliitika ajamiseks peab poliitik endas säilitama sisemise vabaduse koos kõigi selle heade ja halbade külgedega.

EKRE poliitikute käitumine on pälvinud kriitikat, kuid partei liikmete suust kuuleb tihti, et ei kavatseta enda reetoorikat muuta ja jätkatakse toonil, mis nii mõnegi meelest on agressiivne või üleolev. Miks olete te oma kõnepruugi ja seisukohtade kaitses niivõrd vankumatud?

Ausa poliitika ajamiseks peab poliitik endas säilitama sisemise vabaduse koos kõigi selle heade ja halbade külgedega.

Välismeediast on EKRE viimasel ajal korduvalt läbi käinud ning hoiak on üldjoontes kahtlemata negatiivne. Kas leiate, et erakonna ning seal-

hulgas Teie teod kahjustavad Eesti mainet?

Ei, sest selline reaktsioon on oodatav iga riigi puhul, kus etnorahvuslik jõud valitsusse pääseb. Aga pikaajaliselt ei mõjuta Eesti mainet kuidagi meediaskandaalid, vaid see, kui hästi me rahvusvaheliselt oma positiivseid huve kaitsta suudame.

Saate mõne kuu pärast 27-aastaseks, ent Teil pole veel lapsi. Kas mõtlete endast juba kui ühiskondlikult kahjulikust elemendist?

Ei saa veel, sündisin aastal 1993. Aga jah, käin igal õhtul Martini juures ministeeriumis vaibal sel teemal noomitust saamas.

Ütlesite märtsis Postimehele antud intervjuus, et üheks Teile lähedaseks teemaks on keskkond. Mida peaks praeguse kliimakriisi vastu võitlemiseks ette võtma ning kui suur roll ja vastutus lasub selle üleilmse probleemi lahendamisel Eestil?

Eestil on väga vähe võimalusi globaalset kliimat omalt poolt mõjutada. Pooldan üleminekut põlevkivielektrilt tuumaenergiale. Aga küsimustega nagu elupaikade hävitamine, sealhulgas metsade lageraie, ja saasteprobleemid, tuleb tegeleda väga põhjalikult, et Eesti ainulaadset looduskeskkonda säilitada.

Millisena kujutate ette Eesti poliitilist maastikku ja diskursust 15 aasta pärast?

Otsedemokraatia rahvaalgatuse kujul, mille uus valitsus on lubanud seadustada, teeb poliitika väga palju mitmekesisemaks ja ühtlasi orgaanilisemalt seotuks rahvaga. Ma usun, et see väljendub rahvusluse tõususes, sest Euroopa Liidu föderaliseerumine ja immigratsiooni ning

teiste etniliste kriiside süvenemine muudavad järjest ilmsemaks vastuolu: ühel pool Läänes valitsev liberaaldemokraatlik ideoloogia, teisel pool rahvuslik ühtekuuluvus ja silmade, mitte piiride avatus.

Millised on teie peamised eesmärgid riigikogus? Milliseid konkreetseid muutuseid tahate nelja aasta jooksul ellu viia?

Üks eesmärk on muidugi sellesama

diskursuse servade nihutamine, et minu ja vasaku ääre vahele mahuks võimalikult palju mõistlikku ees-timeelset riigimehelikkust. Samuti on sõnavabadus mulle alati väga tähtis teema olnud ja kavatsen selle eest seista. Väliskomisjonis seisan tihedamate poliitiliste sidemete eest Kesk- ja Ida-Euroopa ehk Inter-mariumi riikidega ning rahvusvahelistes küsimustes põlisrahvas-te enesemääramise põhimõtte eest. Mainin ühe konkreetse asja ka: ta-

han algatada Estonia vraki haua- rahu lepingust taganemise, et võimaldada uut uurimist.

Kas teil oleks jagada mõni soovitus treffneristidele, kes samuti tahavad ennast tulevikus poliitikaga siduda?

Ärge laske poliitikal ennast muuta. Tähtis on, et poliitika ei katkestaks vanu sõprussidemeid ega asendaks naiivset optimismi brutaaalse fatalismiga.



ÕPETAJA RISTIKIVI NIPPE PALJAJALU KÄIMISEKS



HELENE MARIA KIKAS

Enne suvepuhkusele minekut küsis Miilang kogenud paljajalu kõndimise harrastajalt Aare Ristikivilt sellealaseid nippe ja õpetussõnu.

Te olete suur paljajalu käimise fänn. Kust see tuli?

Ikka lapsepõlvest: ma usun, et me kõik oleme lapsena paljajalu ringi vudinud, eriti maalapsed, nagu mina.

Miks see teile meeldib?

Pole midagi mõnusamat, kui tunda muru pehmust päkkade all, kivikesed on stimuleerivad, liiv rahustav - nahk pakub meile väga palju emotsioone, milleks neid endale keelata.

Miks see hea on?

Vanad hiinlased uskusid, et talla all on punktid, mille kaudu saab kogu inimese organismi mõjutada, ma ei tea sellest palju, kuid pistke päkk mulda ja tunnete ise, kuidas jõud tuleb!

Milliseid nippe teil selle ala kohta jagada on?

Alustage millestki väikesest - näiteks käige toas alati paljajalu. Järgmine aste võiks olla lühikesed retked õue, näiteks käige igal hommikul aastaringselt paljajalu postkastist lehte ära toomas. Kandke suvel plätusid: neid on väga lihtne jalast ära lükata, kui rohuplats ette tuleb, ei pea ka pärast paelte sidumisega vaeva nägema.

Ekstreemsustest - Saaremaal olevat pärast viimast sõda olnud mees, kes kevadel jalad ära tõrvas, nii polnud sügiseni min-geid jalanõusid vaja. Ise pole küll proovinud...

Kivid pole takistuseks: paljajalu nii kodus parketil kui ka väljas muru ja liiva vahel



FOTO: MARIETTE PÕDRA

TUULT TIIBADESSE, ABITURIENDID!

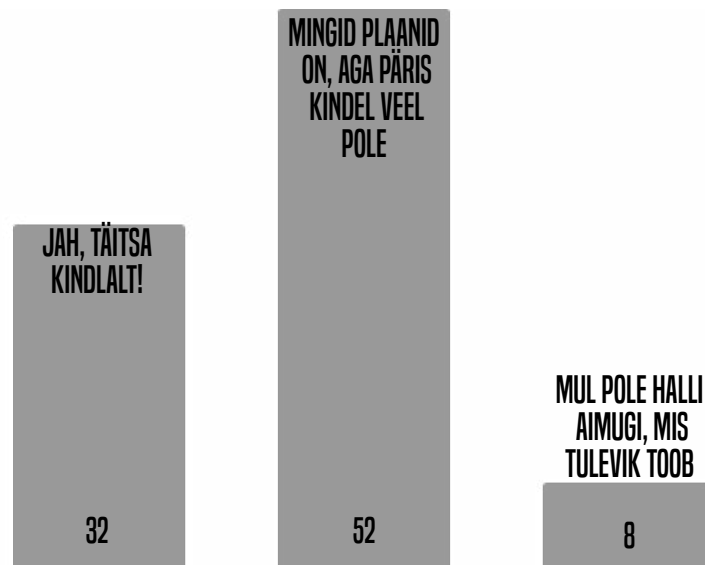
KIRKE MARIA LEPIK

Kolm aastat Treffneris hakavad lõpule jõudma. Tänavused lõpetajad on hulga kogemuste ja teadmiste võrra rikkamad kui gümnaasiumisse astudes. Miilang uuris, mida toob peatsetele vilistlastele tulevik.

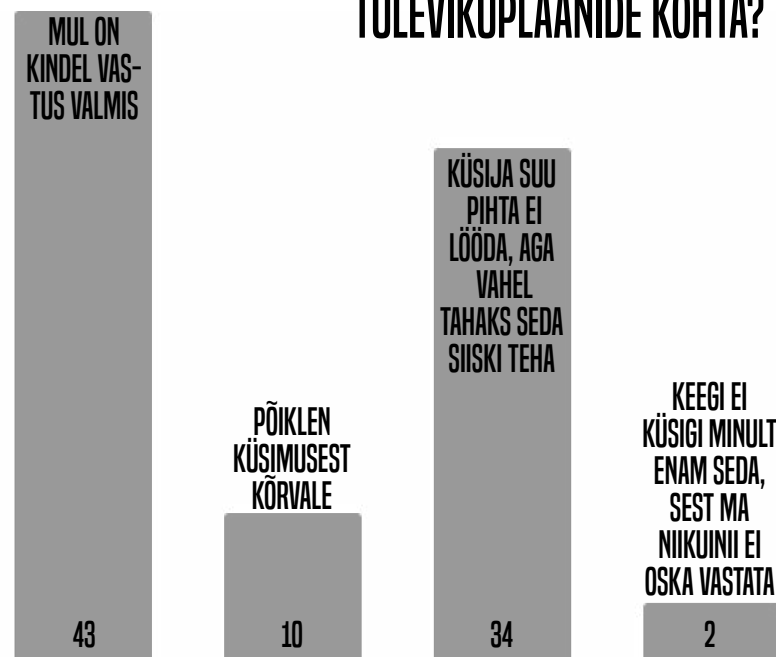
“

Ütlesin emale, et ta kõigile sugulastele teataks, et seda küsimust ei tohi küsida!!!

KAS TEAD, MIS SINUST PÄRAST LÕPETAMIST SAAB?



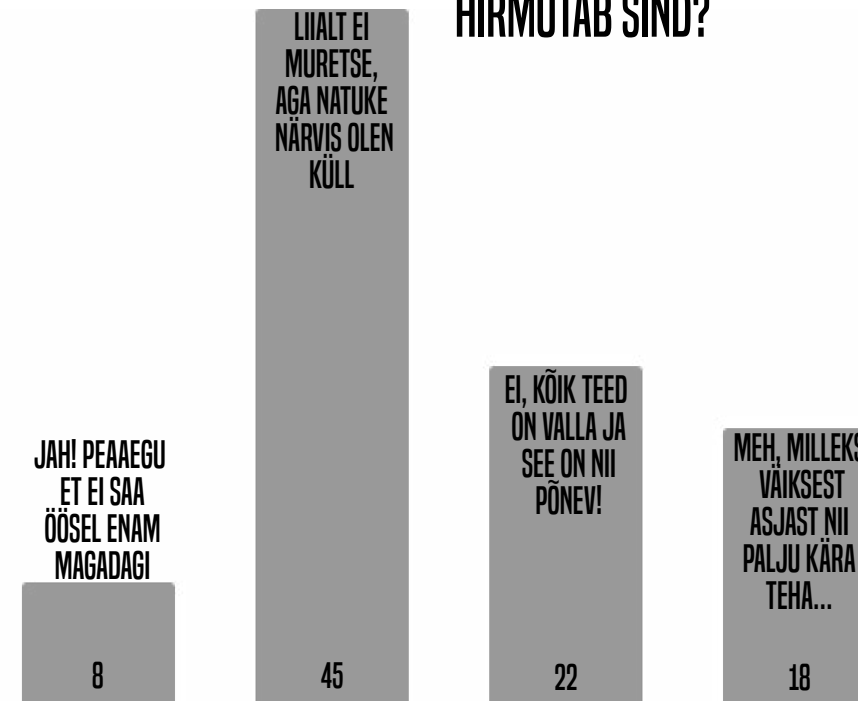
KUIDAS REAGEERID, KUI SINULT PÄRITAKSE TULEVIKUPLAANIDE KOHTA?



“

Ma ei ütle midagi, sest kõik sõltub eksamitulemustest ja oleks masendav, kui räägiksin oma suured plaanid välja ja pärast ikka ei lähe nii, sest eksamid võivad kõik tuksi keerata.

KAS TULEVIK HIRMUTAB SIND?



Kui sügisel õpinguid jätkad, siis mida õppima asud? Miks just see eriala?

Psühholoogia, soovin saada ja saangi spordipsühholoogiks. Mulle meeldivad sport ja psühholoogia ning see on hea võimalus neid kahte ühendada.

Füüsika, sest see põnev ja kasulik. Informaatika, sest olen põline reaal ja see pakub huvi.

Arst (kui sisse saan), sest arstid on jumalad, kes mängivad surmaga malet.

Õpetaja. Meeldib töö lastega.

Nimeta 3 asja, mis seostuvad sulle HTG-ga

Poisteports, Priidu Beier, Pythagorase teoreem

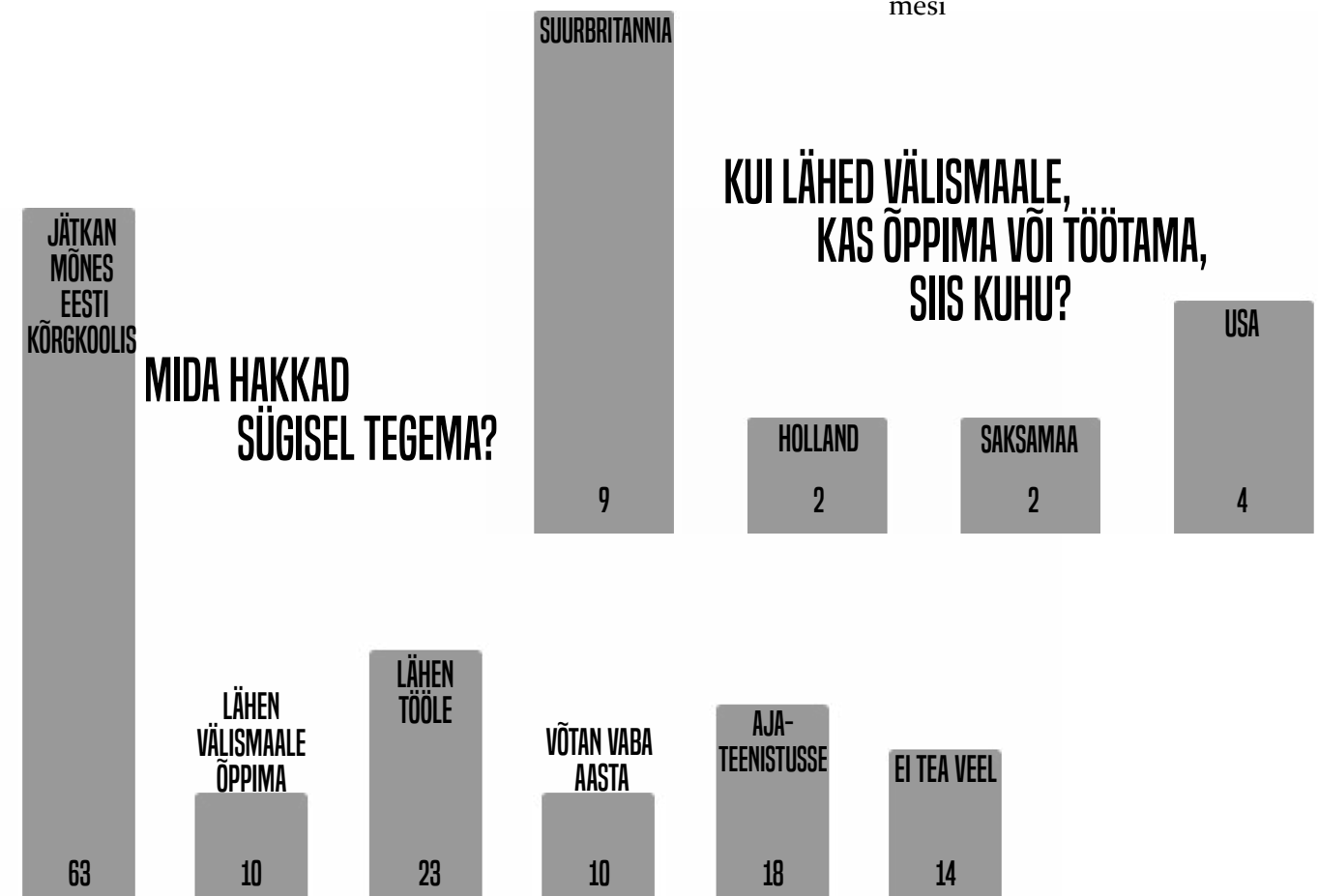
Sõbrad, õpetajad, kunstiajalugu

Ball, koolimaja, ristimine

Sõbrad, õppimine, peod

Õppimisvalmidus, suured ambitsioonid, palju mõistliku jutuga inimesi

MIDA HAKKAD SÜGISEL TEGEMA?



KUI LÄHED VÄLISMAALE, KAS ÕPPIMA VÕI TÖÖTAMA, SIIS Kuhu?



VÄRVIMIST JA LÕÕGASTUMIST SUVEVAHEAJAKS!

